

495-910712

ท 1790

7.2

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนวิชาภาษา กับวัฒนธรรม  
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบนาฏการ และการสอน  
ตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

ปริญญาโท

ของ

พชรภรณ์ เพ็ชรคงชล

26 พ.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ธันวาคม 2533

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

174671

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาโทฉบับนี้แล้ว  
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก  
การมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)

..... กรรมการ

(รศ. ดร. ไพศาล หวังพานิช)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)

..... กรรมการ

(รศ. ดร. ไพศาล หวังพานิช)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ. จันทิมา พรหมโชติกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

( ศ. ดร. สมพร บัวทอง )

วันที่ ..10.... เดือน ..พฤษภาคม..... พ.ศ. 2534

## ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมไชติกุล คอย ให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขให้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอบกราบขอบพระคุณ อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอบกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย คณะครูอาจารย์ โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม และอาจารย์ที่สอนวิชาภาษากับวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 8 ที่ได้ให้คำแนะนำ แก้ไขตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือและอำนวยความสะดวก ในการวิจัยครั้งนี้ ขอบขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม และ โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นอย่างดี

ขอบขอบพระคุณ คุณมงคล หิงคานนท์ ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการ ทำปริญญานิพนธ์ตลอดเรื่อยมา

ขอบขอบคุณ อาจารย์วิภา ปิติเปรมปราโมทย์ อาจารย์มะลิวรรณ วังชากร อาจารย์ กนกทิพย์ ง่วนสำเร็จ และเพื่อนนิสิตปริญญาโท เอกการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2531 ที่ให้ความ ช่วยเหลือ คำแนะนำ และกำลังใจจนทำให้การทำปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอบกราบขอบพระคุณ คุณแม่อนงค์ เพียรคงชล ที่ให้ความกรุณาสนับสนุนใน ทุกทาง และเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดความมานะพยายามจนประสบความสำเร็จ คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ อันมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พชรพนธ์ เพียรคงชล

## สารบัญ

บทที่	หน้า	
1	บทนำ .....	1
	ภูมิหลัง .....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า .....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า .....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า .....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ .....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย .....	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบนวัตกรรมการ .....	14
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบนวัตกรรมการ .....	32
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง .....	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง .....	42
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า .....	46
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า .....	47
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	47
	เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ .....	48
	การดำเนินการศึกษาค้นคว้า .....	53
	สถิติที่ใช้ .....	54

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล .....	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	58
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	63
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า .....	63
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า .....	63
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า .....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	65
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า .....	65
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า .....	65
ข้อเสนอแนะ .....	68
บรรณานุกรม .....	70
ภาคผนวก .....	81
ประวัติย่อของผู้วิจัย .....	143

## บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง .....	53
2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวน วิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง .....	69
3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง .....	60
4 เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อน การทดลอง .....	61
5 เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง .....	62
6 แสดงค่าความยากง่าย ( $p$ ) และค่าอำนาจจำแนก ( $r$ ) ของแบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 051) .....	82
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง .....	83

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน การมีภาษาใช้ร่วมกันระหว่างคนหมู่มากทำให้เกิดพลัง เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติไทย เป็นเอกลักษณ์ของชาติ รวมทั้งเป็นวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่งที่น่าภูมิใจและควรแก่การรักษาไว้ (สุจริต เพียรชอบ. 2523 : 3) นอกจากนั้นภาษาไทยยังใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาแสวงหาความรู้ ใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ด้วยความสำคัญดังกล่าววิชาภาษาไทยจึงถูกกำหนดเป็นรายวิชาบังคับในทุกระดับชั้น

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กำหนดวัตถุประสงค์ไว้เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้ และทักษะอยู่เสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 15 - 39) ในการนำหลักสูตรภาษาไทยไปใช้นั้น ควรคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนที่จะได้รับ ครูควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้สึกประสบความสำเร็จ มีความรู้และทักษะทางภาษาที่ดี มีความมั่นใจ และมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย ตลอดจนครูควรจะได้ใช้กลวิธีการสอนต่าง ๆ และจัดกิจกรรมแปลก ๆ ใหม่ ๆ หลายชนิดเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนภาษาไทยสนุกสนาน มีชีวิตชีวา นักเรียนรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา และมีทักษะทางภาษาที่ดี (สุจริต เพียรชอบ. 2525 : 49) สุระ ดามาพงศ์ (2527 : 200) ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนจะน่าสนใจ และสัมฤทธิ์ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นสำคัญ หากครูมีการเตรียมการสอนและค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนเพิ่มเติมจะช่วยให้ตนเองมีความรู้ สามารถดำเนินการสอนได้ดี มีประสิทธิภาพ เกษม ศิริสัมพันธ์ (2525 : 3) กล่าวถึงคุณภาพของการศึกษาว่าขึ้นอยู่กับคุณภาพ

ของครู ถ้าครูภาษาไทยสามารถใช้วิธีสอนที่ดี และเหมาะสมกับนักเรียนจะช่วยทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยมีประสิทธิภาพขึ้น

การเรียนการสอนภาษาไทยเท่าที่ผ่านมายังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนยึดการสอนตามแนวเดิม ไม่เฝ้าหาความรู้หรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสอน (สารศึกษานิเทศก์. 2529 : 80 - 81) และจากรายงานการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านความคิดนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง (กรมวิชาการ. 2530 : 129) ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2526 : 274 - 381) ได้สรุปปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยที่มาจากครูว่าครูสอนโดยไม่คำนึงถึงหลักสูตร ยึดแบบเรียนเป็นหลัก ขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สอนโดยเน้นเนื้อหามากกว่าฝึกทักษะ การเรียนการสอนไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 42) เสนอรายงานว่าอุปสรรคประการหนึ่งที่ทำให้การใช้หลักสูตรไม่ได้ผล เนื่องมาจากครูยังไม่เข้าใจความต้องการของหลักสูตร ยังยึดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม รายงานการวิจัยของจิรภา ลิ้มเลิศเสถียร (2528 : 94 - 99) วิธีสอนที่ครูภาษาไทยนิยมใช้มาก ได้แก่ การบรรยายหรืออธิบายและการแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนค้นคว้าหรือทำงานร่วมกัน ส่วนการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียน การใช้สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติ และการสอนเป็นคณะนั้นนิยมใช้น้อย ครูผู้สอนควรพยายามนำความรู้และวิธีการต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน เหมาะสมกับปัจจัยและสภาพของโรงเรียน

ในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามสภาพการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสภาพเศรษฐกิจ การศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เจริญในทุก ๆ ด้าน ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคมที่จะช่วยเสริมให้เยาวชนมีบุคลิกภาพที่ดีและสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (วารุณี ธนวรานิช. 2524 : 50) วินัย ธรรมศิลา (2527 : 27) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งสำคัญและสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน สามารถทำงานได้ประสบผลสำเร็จ ยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีและยังสามารถเข้าใจตนเองเกี่ยวกับคุณค่าของตนว่า เป็นคนที่มีความสามารถมีความสำคัญและมีความสำเร็จ (พรรณราย ทวีพยะประภา. 2526 : 12)

การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองนั้นพบว่า นาฏการเป็นวิธีสอนวิธีหนึ่งสามารถช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคลได้ เพราะผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงออก จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จเกิดความมั่นใจ (วิลมา วิสเพ็ญ. 2529 : 3) วิลล์รันด์ ชัยสิทธิ์ (2522 : 18 - 20) กล่าวว่านาฏการยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี สามารถปรับตัวได้ รู้จักตัดสินใจด้วยตนเองมีความเป็นตัวของตัวเอง

จากสภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันและการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองแก่ผู้เรียน ผู้วิจัยสนใจที่จะนำวิธีสอนแบบนาฏการ มาใช้สอนภาษาไทย เพราะเป็นการสอนที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน ได้แสดงออก ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความกล้าที่จะแสดงออกทั้งในด้านการพูด การเขียนและการแสดง ~~ประหยัด จิระวาทพงษ์ (2521 : 92) กล่าวว่านาฏการจะช่วยให้นักเรียนสนใจและสนุกสนาน~~ เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา นักเรียนได้แสดงออกตามบุคลิกของตัวเอง ช่วยแก้ปัญหาความเครียดทางอารมณ์ ตลอดจนเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักเรียนไปในทางที่ต้องการได้ ~~สุจริต เพียรชอบ (2523 : 4) อธิบายว่า~~ การใช้นาฏการในการเรียนการสอนนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ยาก สามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับชั้น นาฏการมีส่วนให้นักเรียนได้รับความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายและแฝงการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน โดยนักเรียนไม่รู้สึกรู้สีกว่าได้รับความรู้เพิ่มเติม ประสบการณ์นาฏการเป็นประสบการณ์ที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้อย่างหนึ่ง เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความเข้าใจ เห็นภาพได้ชัดเจนกว่าถ้อยคำที่ครูอธิบาย ~~เฮล คิม เมิลยู สเตวิก (Stevick. 1979 : 201) กล่าวถึงกิจกรรมการละครว่าทำให้นักเรียนสามารถแสดงและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์~~ ~~จนกระทั่งกิจกรรม~~ การที่นักเรียนสามารถแสดงบทบาทเมื่ออยู่ในสภาพการณ์ที่แตกต่างกันได้นั้น เพราะนักเรียนคิดภาพหรือจินตนาการและคิดสร้างลักษณะตัวแสดงไปตามสถานการณ์จำลอง และบทบาทที่สมมุติขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความคิดและความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ~~ฉวีวรรณ~~ ~~กิมวรงค์ (2524 : 89) กล่าวว่า~~ การละครในการศึกษาให้ประโยชน์ที่มีคุณค่ามากมาย การแสดงละครได้มีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนพัฒนาการเข้าถึงของมนุษย์ ทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยให้เด็ก ๆ ได้ใช้ความคิดความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการเล่าเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีสอนแบบนวัตกรรมการมาใช้สอนเพื่อสร้างเสริมความเชื่อมั่นในตนเองและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย โดยนำมาสอนในรายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรายวิชาเลือกในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดประสงค์รายวิชาที่สำคัญคือให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมไทยอันจะนำไปสู่ความเป็นปึกแผ่นและมั่นคงของชาติ

#### ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนแบบนวัตกรรมการและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนจากการสอนแบบนวัตกรรมการและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

#### ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้านี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย ได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

#### ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร  
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชา ท 051 ; ภาษากับวัฒนธรรม ในปีการศึกษา 2533
2. กลุ่มตัวอย่าง  
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม เขตภาษีเจริญ

2 ห้องเรียน รวม 40 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random

2.1 สุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการจับฉลากมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2

3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 20 คน ได้จำนวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 40 คน

2.2 สุ่มห้องเรียนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองดำเนินการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบนวัตกรรมการ ส่วนกลุ่มควบคุมดำเนินการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ทดลองสอนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 14 คาบ คาบละ 50 นาที เป็น เวลา 7 สัปดาห์

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาวิชาภาษา กับวัฒนธรรม เรื่องภาษา กับคติชาวบ้าน

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่วิธีสอน 2 วิธีคือ

5.1.1 การสอนแบบนวัตกรรมการ

5.1.2 การสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

5.2 ตัวแปรตามได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

5.2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบนวัตกรรมการหมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเอาศิลปะการละครมาใช้สอนภาษาไทย ในการสอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาหารือวางแผนงาน แสดงบทบาทวิเคราะห์ และสรุปประเมินผลร่วมกัน ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

เวลา สถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนจึงใช้นาฏการ 3 แบบ คือ

1. สถานการณ์จำลอง
2. การทนายปริศนาท่าทาง
3. การแสดงกลางแปลง

สถานการณ์จำลอง หมายถึงการสร้างสถานการณ์เลียนแบบสถานการณ์จริงเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบโดยให้นักเรียนสามารถแสดงร่วมกัน ทำงานร่วมกันนักเรียนจะมีปฏิกริยาโต้ตอบกันตามบทบาทและสถานการณ์ที่กำหนดนั้น ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์จำลองได้จากเนื้อหาในแบบเรียนภาษากับวัฒนธรรม เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคตินิยมบ้านโดยยึดจุดประสงค์ในการเรียนแต่ละคาบ กำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับ อธิบายรายละเอียดของข้อมูลและสถานการณ์จำลองพร้อมทั้งบทบาทและหน้าที่ของนักเรียน ให้นักเรียนเข้าร่วมในสถานการณ์จำลอง และสรุปสถานการณ์จำลองโดยการอภิปรายร่วมกัน

การทนายปริศนาท่าทาง หมายถึง การแสดงบทบาทหรือกิริยาอาการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รู้ความหมาย จากท่าทางที่แสดงออกมาเป็นคำ หรือข้อความ เช่น ส่วนวน คำพังเพย สุภาษิต

การแสดงกลางแปลง หมายถึง การแสดงเกี่ยวกับเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน การจัดการระบวนแห่และการละเล่นพื้นเมือง เป็นการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ตลอดจนประเพณีหรือพิธีการต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ การแสดงนั้นจะต้องมีการเตรียมตัวและฝึกซ้อมล่วงหน้า เป็น การแสดงภายนอกอาคารกลางแจ้ง การละเล่นพื้นเมืองนั้นอาจแสดงบนเวทีในอาคารก็ได้

การสอนแบบนาฏการมีลำดับขั้นการสอนดังนี้คือ

1.1 ขั้นนำ เป็นการสร้างความสนใจให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน และบททวนบทเรียนเดิมของผู้เรียนโดยตั้งเอาสาระสำคัญที่เคยได้รับไปแล้วจากบทเรียนก่อนมาสัมพันธ์กับบทเรียนใหม่ รวมทั้งแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียนใหม่ ในขั้นนี้ใช้การพูดเร็ว การสนทนา การอภิปราย หรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

1.2 ขั้นสอน เป็นการให้เนื้อหาความรู้จากการแสดงของนักเรียน โดยแบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนเป็น 3 ขั้น คือ

1.2.1 ขั้นเตรียม เป็นการให้แนวการเรียนรู้ การกำหนดเรื่องหรือ

สถานการณ์การเตรียมผู้แสดงและผู้ชม

1.2.2 ชั้นแสดง ในชั้นนี้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ตามบทบาท หรือสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการวางแผนการแสดงร่วมกัน

1.2.3 ชั้นอภิปรายและสรุปผล เมื่อการแสดงจบลงให้นักเรียนร่วมกัน อภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปการแสดงเป็นหลักการโดยให้ผู้ชมการแสดงได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่าผู้ชมเรียนรู้อะไรบ้างจากการแสดง การแสดงเป็นไปสมความมุ่งหมายหรือไม่ โดยครูเป็นผู้คอยเสริมและสรุปทบทวนร่วมกับนักเรียนอีกครั้ง

1.3 ชั้นประเมินผล ชั้นนี้เป็นการประเมินผลการเรียนว่านักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ การประเมินผลนี้ใช้การสังเกตการทำกิจกรรมบนชั้นสอน การตอบคำถามหรือการทำแบบฝึกหัด

2. วิธีสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ หมายถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ให้ครูใช้เป็นแนวทางในการสอนวิชา ภาษากับวัฒนธรรม โดยมีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

2.1 สร้างความสนใจ คือการทำให้นักเรียนเกิดความสนใจจดจ่อในบทเรียน ในชั้นนี้อาจจะพูดเร้า สนทนาซักถาม หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

2.2 แจงจุดประสงค์ เป็นการให้นักเรียนรู้จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายของการเรียนการสอนในบทเรียนว่า นักเรียนจะได้รับความรู้อะไรเพิ่มขึ้นหรือได้ทราบว่าจะทำอะไร แก่นักเรียนในบทเรียนนี้

2.3 การทบทวนความรู้เดิม โดยกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออก ให้เห็นว่าความสามารถหรือประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียนที่จะนำไปสู่การเรียนรู้นั้น นักเรียนพร้อมมากน้อยเพียงใด ครูอาจใช้วิธีซักถาม สนทนา หรือให้นักเรียนปฏิบัติ

2.4 เสนอสิ่งกระตุ้น เป็นการเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการพูด อธิบาย ซักถาม หรือการจัดให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรมโดยครูมีจุดประสงค์นำทางเป็นหลัก

2.5 กำหนดการเรียนรู้ เป็นการแนะแนวทางหรือนำทางให้นักเรียนสามารถทำ

กิจกรรมด้วยตนเอง ครูอาจแนะนำวิธีทำกิจกรรม แนะนำแหล่งค้นคว้า โดยการใช้คำถามเป็นการนำทางหรือให้แนวไปคิดเอง

2.6 ลงมือปฏิบัติ ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์

2.7 การให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผลการปฏิบัติกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมานั้นได้รับผลสำเร็จหรือมีปัญหาอย่างไรหรือไม่ ครูแสดงออกด้วยการให้คำชมเชย คำแนะนำ รวมทั้งแสดงความยินดีในผลงานหรือการกระทำของนักเรียน

2.8 การประเมินพฤติกรรม เป็นการวัดและประเมินค่าพฤติกรรมหรือผลงานที่นักเรียนทำนั้นว่าได้ผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ของบทเรียนนั้นเพียงใด โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน

2.9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนความรู้ เป็นการสรุปย่อ ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมาเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ฝังแน่นยิ่งขึ้น อาจทำได้โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือการให้ทำกิจกรรมเพิ่ม รวมทั้งการบ้าน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถทางวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยใช้นาฏกรรมและการสอนตามแนวคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 051 ภาษากับวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัดพฤติกรรม 3 ด้านคือ

3.1 ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการสื่อความหมายในลักษณะนำความรู้ความจำเดิมไปแปล ตัดแปลง ปรับปรุง เปรียบเทียบ ขยายหรือย่อ จากข้อเท็จจริงเดิม

3.2 การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปปรับใช้ในสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกัน หรือสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

3.3 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะ หารายละเอียด หาประเด็นสำคัญหรือหาความสัมพันธ์ของเรื่องราวต่าง ๆ แล้วสามารถสรุปได้ว่าส่วนย่อย ๆ นั้นมี

ความสำคัญอย่างไร ส่วนที่สำคัญที่สุดอยู่ตรงไหน แต่ละส่วน  
เกี่ยวข้องกัน

4. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ว  
ในการตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ตา  
หรือสิ่งอื่นใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อ ยังคงตั้งใจกระทำสั  
สามารถกระทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความถูกต้องเหมาะสม  
ออกมาเป็นคะแนนได้โดยใช้แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่ปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัด  
บุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเองของ วินัย ธรรมศิลป์ (2527 : 115)

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบนวัตกรรมการ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

#### เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย

ภาษาคือเครื่องมือสำคัญซึ่งคนในสังคมใช้ติดต่อสื่อความหมายเพื่อประสานงานให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี และเป็นมรดกสำคัญของประชาชาติไทยเราโดยแท้ เราจะต้องช่วยกันรักษาและ บำรุงส่งเสริมภาษาไทยให้เจริญมั่นคง (ม.ล.ปิ่น มาลากุล. 2509 : 5) ภาษาไทยเป็นพื้นฐาน ของการเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นเครื่องมือนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ ดังที่ บุญถิ่น อัตถากร (2514 : 292) กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของคนไทย เพราะในปัจจุบัน การศึกษาวิชาการทุกแขนงเราใช้ภาษาไทย วิชาภาษาไทยจึงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ แต่วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ถูกทอดทิ้ง และได้รับการเอาใจใส่ น้อยที่สุด

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว สมม คุรุทเมือง (2523 : 3) ได้สรุปความ สำคัญของการสอนวิชาภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ ให้มีความเข้าใจ ตรงกัน ทั้งทางด้านฟัง พูด อ่าน และเขียน

2. ช่วยให้เกิดความรักในวัฒนธรรมของตนเอง เช่น ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ ภาษาไทยแสดงวัฒนธรรมประจำชาติที่ทำให้ภาคภูมิใจที่คนไทยมีภาษาเป็นของตนเอง ควรรักษาสืบต่อไปและการสอนภาษาไทยต่อคนไทยทำให้เกิดความรู้สึกว่าภาษาของตนต้องหวงแหน ทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

3. การสอนภาษาไทย ช่วยในด้านความเจริญงอกงามของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความเจริญงอกงามด้านจิตใจ ด้วยสามารถนำไปศึกษาวิชาแขนงต่าง ๆ เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสาขาวิทยาการอื่น ๆ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ในการสอนวิชาภาษาไทยนั้น อัจฉรา ชีวพันธ์ (2526 : 1 - 2) ได้ให้แบบในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุความมุ่งหมายตามต้องการไว้ดังนี้

1. ด้านพัฒนาการทางภาษาคือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเจริญขึ้นตามวัย ความสามารถในการใช้ภาษานั้นประกอบด้วย การแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน เพราะพัฒนาการทางภาษาอาจจะได้รับการส่งเสริมให้มีความเจริญงอกงามได้โดยการอบรมสั่งสอนและการฝึกฝน สิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงในการเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้กับนักเรียนนั้น ก็คือ จะต้องพยายามหาวิธีการในการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

2. ด้านความรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ครูนำมาสอนหรือเป็นสิ่งที่นักเรียนจะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จากการฟัง การอ่าน การค้นคว้าเพิ่มเติม ครูควรจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น ในการเรียนหลักภาษา นอกจากจะศึกษาหาความรู้ในเรื่องระเบียบของภาษาแล้ว ครูต้องชี้แนวทางให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอ่าน การเขียน และการพูดอย่างถูกต้อง

3. ด้านความคิด เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิด ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการที่ได้พูดระบายอารมณ์ของผู้พูดภาษา เป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ดังนั้น ครูควรส่งเสริมให้นักเรียน

รู้จักการใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล รู้จักการใช้ความคิดในการติดตามเรื่องต่าง ๆ จากกาฯรหัง การอ่าน ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างดีด้วยการเขียนและการพูด เพราะฉะนั้นจึงถือว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ ไม่ใช่ท่องจำแบบนกแก้ว นกขุนทอง เพราะเป็นความรู้ที่ขาดความคิดและควมมีเหตุผล

4. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วและมีความชำนาญ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ดี ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนพอเพียงที่จะเกิดความชำนาญได้

องค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนและการสอนทักษะนั้น ครูจะต้องจัดเตรียมกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกหัด และจัดให้มีการติชมผลที่เกิดขึ้น ดังนั้นครูจะต้องทำให้เกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเสียก่อน เพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้รับฟังและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5. ด้านเจตคติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อบุคคลอื่น สภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความคิดต่าง ๆ ในเมื่อเจตคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากได้รับการจูงใจอย่างถูกวิธี ดังนั้นครูจึงควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนวิชาภาษาไทยคือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจในภาษาของชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และเต็มใจที่จะรับการฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรัชพรีย์ (2523 : 73 - 77) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยโดยให้เนื้อหาและทักษะทางภาษาสัมพันธ์กันสรุปได้ดังนี้คือ

1. ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน เราอาจจะใช้การหัง การอภิปราย การซักถาม การอ่านออกเสียงข้อความจากแผนภูมิ การอ่านในใจข้อความจากแผ่นลิวที่ครูแจกให้ หรือการเขียนสรุปเนื้อหาเขียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว

2. ขึ้นสอน การสอนตามแบบดั้งเดิมนั้น ขึ้นสอนนี้ครูมักจะเป็นผู้ทำกิจกรรมแต่เพียงผู้เดียว นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นแต่ผู้ฟัง อย่างดีก็จะมีส่วนร่วมเพียงการตอบคำถามของครูเท่านั้น การสอนแบบใหม่เราพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนให้มากที่สุด ฉะนั้นในชั้นสอนนักเรียนจะได้ฝึกทักษะหลาย ๆ ทักษะในขณะเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ในการสอนทักษะการพูด หลังจากนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้วิธีระดมความคิดให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่มย่อยต่อไป

กลุ่มที่ 1 อภิปรายเรื่องการพูดที่ดี

กลุ่มที่ 2 อภิปรายเรื่องการเตรียมตัวพูด

กลุ่มที่ 3 อภิปรายเรื่องการใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด

ขณะที่มีการอภิปรายในกลุ่มย่อย นักเรียนจะได้ฟังผู้อื่นพูด ตนเองคิด และพูดแสดงความคิดเห็น รวมทั้งเป็นเลขานุการกลุ่มจดบันทึกรายงานการประชุม นักเรียนผู้ที่เป็นประธานจะเป็นผู้ออกไปอ่านรายงานการประชุมให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง ในขณะที่ฟังรายงานการประชุมของทุกกลุ่มนั้น นักเรียนทุกคนจะเขียนวิจารณ์การรายงานของเพื่อน หลังจากนั้นจะมีการเปิดอภิปรายทั่วไป เป็นการให้โอกาสนักเรียนทุกคนได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการประชุมทุก ๆ ด้าน แล้วสรุปออกมาเป็นความคิดเห็นของชั้น เป็นต้น

ส่วนกิจกรรมประกอบบทเรียน ควรให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะภาษาให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเน้นให้นักเรียนได้เข้าใบบทเรียนดียิ่งขึ้น ครูอาจจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดอภิปราย การจัดโต้วาที การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ การจัดนิทรรศการ การทำปัญหา เกม และกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ครูเห็นสมควร

3. ขึ้นสรุป ขึ้นสรุปเป็นขั้นการสอนที่สำคัญเพราะทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนเกิดความมั่นใจว่าได้มีความรู้ มีทักษะในเรื่องที่ได้เรียนไปแล้วอย่างแท้จริง การสรุปบทเรียนอาจให้นักเรียนทำกิจกรรม เช่น สรุปด้วยวาจา เขียนสรุป ทำสิ่งแบบข้อ นักเรียนตั้งคำถามและตอบกันระหว่างนักเรียนอ่านรายงานสรุปเนื้อเรื่องหน้าชั้น เป็นต้น

4. ขึ้นวัดผล การสอนในขั้นนี้โดยทั่วไปแล้วมักจะเข้าใจว่าเป็นการสอนหรือเป็นการทำแบบฝึกหัดเท่านั้น แต่กิจกรรมการวัดผลการสอนภาษาไทย อาจทำได้หลายวิธี เช่น

- 4.1 การตอบคำถามปากเปล่า
- 4.2 การตอบคำถามเป็นข้อเขียน ซึ่งครูเตรียมแบบทดสอบสั้น ๆ เป็นแบบถูก - ผิด เลือกตอบ เต็มคำ จับคู่ ซึ่งจะมีข้อทดสอบประมาณ 10 - 15 ข้อ เท่านั้น
- 4.3 พุดแสดงความคิดเห็น หรือวิจารณ์ลักษณะนิสัยของตัวละคร
- 4.4 พุดอภิปรายมโนทัศน์ที่ได้จากเรื่อง
- 4.5 เขียนแสดงความคิดเห็น เขียนวิจารณ์เกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากเรื่อง หรือเขียนวิจารณ์ข้อความที่ไพเราะ ซึ่งปรากฏอยู่ในเรื่อง
- 4.6 ทำรายการชื่อสัตว์ ชื่ออาหาร ชื่อขนม ชื่อผลไม้ ที่ปรากฏในเรื่อง
- 4.7 ทำรายงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และนำมาอ่านหน้าชั้น
- 4.8 แสดงละคร บทบาทสมมุติ
- 4.9 การจัดอภิปราย
- 4.10 การโต้วาที
- 4.11 การจัดนิทรรศการ

#### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบนฏการ

##### ความหมายของนฏการ

สมพงษ์ สิริเจริญ และคนอื่น ๆ (2506 : 165) ได้ให้ความหมายของนฏการไว้ว่า นฏการหมายถึง การแสดงต่าง ๆ ที่จัดขึ้นสำหรับสื่อความเข้าใจระหว่างผู้แสดงกับผู้ดูเป็น กระบวนการถ่ายทอดความหมายที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง

วิสิฐ ทองแสง (2515 : 25) กล่าวว่า นฏการ หมายถึงการแสดงต่าง ๆ ที่จัดขึ้น สำหรับสื่อความหมายระหว่างผู้แสดงกับผู้ดู เป็นประสบการณ์ที่ใช้แทนประสบการณ์จริงได้

ประหยัด จิระวรพงษ์ (2521 : 103) ได้ให้ความหมายของนฏการว่า หมายถึง วิธีการและผู้แสดงที่สามารถแสดงอารมณ์ที่กำหนดตามเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ เพื่อสื่อความเข้าใจไปสู่ผู้ดูหรือผู้ชม

เด่นดวง พุ่มศิริ (2521 : 4) กล่าวว่าศิลปะการละครคือศิลปะของนักแสดงทั้งหลาย อันประกอบไปด้วยศิลปะอื่น ๆ นอกจากการแสดงอีกมาก ศิลปะอย่างนี้เป็นการเตรียมนำศิลปะทั้งปวง เข้าด้วยกัน ผลของการแสดงจะทำให้ผู้ชมเกิดความหวั่นไหว สะเทือนอารมณ์ และตื่นเต้นไปด้วย ศิลปะต่าง ๆ ในการละครได้แก่ การแสดงเสียง และร่างกาย การขับร้อง เดิน-รำ เป็นต้น

สุจิต เพียรชอบ (2523 : 4) ได้กล่าวถึงประสบการณ์ทางการแสดงหรือประสบการณ์ ทางนาฏการไว้ว่า " เป็นประสบการณ์ที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้อย่างหนึ่ง เพราะช่วยทำให้ผู้เรียน เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนกว่าถ้อยคำที่ครูอธิบาย"

ชม ภูมิภาค (2524 : 278) ได้ให้ความหมายของคำว่านาฏการไว้ว่า หมายถึง การแสดงต่าง ๆ ที่จัดขึ้นสำหรับสื่อความหมายระหว่างผู้แสดงกับผู้ดู เป็นประสบการณ์ที่ใช้แทน ประสบการณ์จริงได้ แต่ไม่จำเป็นต้องเหมือนของดั้งเดิม อาจจะเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสม กับจุดประสงค์และสภาพการณ์ในการสอน และเป็นการถ่ายทอดความหมายที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง

มนตรี แยมกสิกร (2526 : 17) ได้ให้ความหมายของนาฏการไว้ว่า หมายถึง การแสดงต่าง ๆ ที่จัดขึ้นสำหรับสื่อความหมายระหว่างผู้แสดงกับผู้ชมการแสดง

ชวลิต ผู้ภักดี (2526 : 12) ได้สรุปความหมายของนาฏการหรือการละคร ว่าเป็น กิจกรรมที่ประยุกต์มาจากการสอนการละครเพื่อใช้สอนภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาที่สอง และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์อีกด้วย การแสดง นาฏการหรือการละครนี้ อาจมีการควบคุม หรือให้อิสระแก่ผู้เรียน ซึ่งทั้งนี้ต้องใช้เทคนิคที่เกี่ยวกับการละครเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น

ฉันทนา กุลธวัชวิชัย (2530 : 10) กล่าวว่า นาฏการ หมายถึงศิลปะการแสดงออก อย่างหนึ่งที่มีรูปแบบการแสดงหลายอย่าง โดยนำประสบการณ์เดิมมาใช้เพื่อสื่อความหมาย ทั้งนี้อาจ เป็นเรื่องที่สร้างขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพการณ์หรือจุดประสงค์

สรุป ความหมายของนาฏการ (Dramatization) หมายถึง ศิลปะการแสดงออกที่มีรูปแบบ การแสดงหลายอย่างที่จัดขึ้นเพื่อสื่อความหมายระหว่างผู้แสดงกับผู้ดู เป็นประสบการณ์ที่ใช้แทน ประสบการณ์จริงได้ แต่ไม่จำเป็นต้องเหมือนของดั้งเดิม อาจเป็นสิ่งที่สร้างขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับ จุดประสงค์ และสถานการณ์ในการสอน

### ประเภทของนาฏการ

ผู้รู้ได้แบ่งนาฏการไว้หลายประเภทต่าง ๆ กัน ดังนี้

นิพนธ์ ศุภปริติ และลัดดา ศุภปริติ (2517 : 278) แบ่งประเภทการณานาฏการที่ใช้ในการเรียนการสอนออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. การแสดงบทบาท คือ การแสดงที่ผู้เรียนมิได้แต่งตัวให้วิจิตรพิสดารเหมือนของจริงทุกประการ เพียงแต่นักเรียนแสดงท่าทาง คำพูดเลียนแบบเพื่อให้การเรียนรู้ เข้าใจได้ง่ายกว่าอ่านหนังสือเพียงอย่างเดียว ข้อสำคัญ ในการที่ครูใช้ประเภทการณานาฏการชนิดการแสดงบทบาทในการสอนครูจะต้องเตรียมการล่วงหน้า โดยผู้เรียนและครูช่วยกันเลือกผู้แสดง ชักซ้อมบทบาท และคำพูด เพื่อให้แสดงถูกต้องในเรื่อง

2. ละครใบ้ ผู้ดูจะรู้เรื่องหรือไม่ขึ้นอยู่กับท่าทางและการเคลื่อนไหวของคนเล่นเพราะคนเล่นจะไม่พูดอะไรเลยได้แต่ทำท่าทางเท่านั้น แต่อาจมีการพากย์ประกอบ เช่น โขน เพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้นก็ได้

3. การแสดงละคร หมายถึง การแสดงละครที่จัดขึ้นเหมือนกับสถานการณ์ที่น่าจะเป็นจริงมากที่สุดทั้งบุคลิกการแต่งกาย และสิ่งแวดล้อม การจัดแสดงละครแบบนี้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน ต้องอาศัยกำลังคนและเวลา

4. หุ่นกระบอก คือการใช้หุ่นจำลองชนิดที่เคลื่อนไหวได้ แสดงแทนคน ทำให้ประหยัดในด้านขนาดของฉากและเศรษฐกิจ และสิ่งของจากสถานการณ์ที่ควรจะเป็นจริง

สุกัญญา ธารีวรรณ (2521 : 117) แบ่งนาฏการออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การแสดงละคร จะเตรียมตัวหรือไม่เตรียมตัวล่วงหน้า
2. การแสดงบทบาทสมมุติ (Role - Playing) คือการให้นักเรียนสมมติตัวเองว่าอยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ จะตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างไร จะไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า
3. การจำลองเหตุการณ์ (Tableau) เป็นการจัดฉากเหตุการณ์เฉพาะตอนที่ประทับใจผู้แสดงแต่งกายให้สมจริง ไม่มีการพูดหรือเคลื่อนไหว แต่มีการบรรยายเรื่อง
4. หุ่น (Puppets)

ประหยัด จีระวาทพงษ์ (2521 : 104 - 105) กล่าวถึงประเภทของนาฏการที่ใช้ในการสอนดังนี้คือ

1. การแสดงละคร ได้แก่ การแสดงที่มีการเน้นลักษณะอุปนิสัย และท่าทางของตัวละครตามบท โดยมีการจัดเวที ฉาก เครื่องแต่งกาย แสง เสียงประกอบ และมีการซ้อมล่วงหน้า
2. การแสดงกลางแปลง ได้แก่ การแสดงภายนอกอาคาร กลางแจ้ง ประกอบเรื่องราวพื้นบ้าน รวมถึงการจัดกระบวนการ และการละเล่นพื้นเมือง แต่การละเล่นพื้นเมืองอาจแสดงบนเวทีในอาคารก็ได้
3. ละครใบ้และภาพหุ่นขี้วิต สำหรับละครใบ้ผู้แสดง แสดงท่าทางต่าง ๆ ตามเรื่องที่กำหนดโดยไม่มีเสียงของผู้แสดง หากจำเป็นจะใช้การพากย์ประกอบ ส่วนภาพหุ่นขี้วิตเป็นการแสดงที่ไม่มีการเคลื่อนไหว ไม้พูด จะแสดงท่าทางค้างไว้จนจบบทเพลงพากย์ประกอบไว้
4. การเชิดหุ่น หุ่นมีหลายชนิด เช่น หุ่นกระบอก หุ่นชก หุ่นสวมมือ เป็นต้น เป็นอุปกรณ์ที่ใช้แสดงด้วยการเชิด ประกอบการบรรยาย หรือพากย์เพื่อเลียนแบบ เสียงดี ฉากต่าง ที่ไม่ต้องใช้คนเป็นผู้แสดง
5. บทบาทสมมุติ ได้แก่ การแสดงตามบทบาทที่กำหนดให้ ตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น จะมีการเตรียมตัวล่วงหน้า หรือไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้าก็ได้
6. สถานการณ์จำลอง ได้แก่ การแสดงบทบาทล้อเลียนบุคคล จากเหตุการณ์จริง
7. วิจารณ์หรือวิพากษ์ศนา ได้แก่ การแสดงละครบนเวที ประกอบการร้องรำและดนตรี
8. ละครสั้น ได้แก่ การแสดงบทบาทสั้น ๆ ภายในเวลาไม่เกิน 10 นาที อาจมีการจัดฉาก มีเครื่องแต่งกาย หรือไม่ก็ได้
9. บทสนทนา ได้แก่ การแสดงโดยเน้นการใช้เสียง มักไม่มีการใช้ท่าทางประกอบมีลักษณะเช่นเดียวกับบทละครวิทยุ

วาสนา ชาวหา (2523 : 97) ได้แบ่งนาฏการเป็น 5 ประเภท คือ

1. การแสดงบทบาท (Role - Playing) หมายถึงการแสดงที่ไม่มีการซ้อมหรือการเตรียมตัวล่วงหน้า ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที สมมติสถานการณ์ให้ผู้แสดงบทบาทไปตามลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง

2. ละครใบ้ (Pantomime) และภาพหุ่นชีวิต (Tableau Vivant) ละครใบ้ คือ ภาษาแสดงท่าทางโดยไม่มีการใช้คำพูดเลย และต้องให้ผู้ดูรู้เรื่อง ส่วนภาพหุ่นชีวิต คือ การให้ผู้แสดงอยู่หนึ่ง ๆ ในท่าทางต่าง ๆ ที่เหมาะสมโดยไม่มีคำพูด หรือเคลื่อนไหวใด ๆ ทั้งสิ้น

3. การแสดงกลางแปลง การแสดงนี้จะต้องใช้คนจำนวนมากและแสดงออกนอกอาคาร เพื่อถ่ายทอดศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ตลอดจนประเพณีต่าง ๆ

4. การแสดงละคร คือการนำเรื่องราวในบทเรียนมาแสดงเป็นละครประกอบการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จะให้นักเรียนแสดง หรือเป็นการจัดไปชมละครก็ได้ การแสดงละครเป็นการสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ อุบัติภัย และวัฒนธรรมของสังคมเป็นอย่างดี

5. หุ่น (Puppets) มีหลายประเภทได้แก่

1. หุ่นกระบอก เป็นหุ่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด มีส่วนเคลื่อนไหวได้

2. หุ่นชัก เป็นหุ่นที่อาศัยเชือกช่วยในการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ในตัวหุ่น

3. หุ่นสวมมือ ส่วนที่สำคัญของหุ่น คือส่วนหัวและเสื่อ ผู้ที่แสดงหุ่นจะต้องใช้มือสอดเข้าไปตรงส่วนล่างของหุ่น โดยใช้นิ้วชี้สอดเข้าไปในส่วนหัวของหุ่น ใช้นิ้วกลางและนิ้วหัวแม่มือแสดงการเคลื่อนไหวแทนมือหุ่น

4. หุ่นนิ้วมือ เป็นหุ่นขนาดเล็ก ผู้แสดงใช้นิ้วชี้ และนิ้วกลาง แทนขาทั้งสองข้างของหุ่น

5. หุ่นเสียบไม้ ทำมาจากกระดาษแข็ง หรือแผ่นหนัง แล้วใช้ไม้เสียบส่วนลำตัว แขน หรือส่วนอื่น ๆ ที่ต้องการเคลื่อนไหว โดยใช้มือถือ หรือจับไม้เสียบ ต้องการให้หุ่นเคลื่อนไหวก็ขยับไม้ในส่วนนั้น

6. หนังสติ๊ก มีลักษณะเหมือนหุ่นเสียบไม้ เพียงแต่เวลาแสดงใช้แสงไฟ และจอเป็นส่วนประกอบ ตัวหุ่นอยู่หลังจอและให้เงาไปปรากฏที่จอ

ขวลิต ผู้ภักดี (2526 : 18 - 28) ได้แบ่งนาฏการออกเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ชีวทัศน์หรือดำเนินบทบาทไปตามท้องเรื่อง บนเวทีที่มีแสง เสียง และการจัดฉากประกอบการแสดงอย่างครบครัน ผู้แสดงแต่งกายตามแบบฉบับ แบ่งเป็นละครใน ละครนอก ละคร

พันทาง ละครเสภา ละครชาตรี ละครดึกดำบรรพ์ ละครร้อง ละครพูด ละครเพลงและโขน

2. การแสดงละครกลางแจ้ง ได้แก่ การแสดงเรื่องราวหรือศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านที่จัดขึ้นในเทศกาลต่าง ๆ บนเวทีกลางแจ้ง หรืออาจจะเคลื่อนที่ได้ เช่น การแสดงละครรำ บางตอน โขน ดลอดจนการฟ้อน เซิ้ง หรือฟ้อนหน้ากระบวนแห่บั้งไฟ เป็นต้น

3. การแสดงละครโดยไม่ใช้คำพูดหรือละครใบ้ (Pantomime) หรือ การแสดงท่าทาง และการเคลื่อนไหวไปตามบทบาทของตัวละคร โดยผู้แสดงไม่ต้องพูด ไม่เน้นส่วนประกอบอื่น ๆ นอกจากท่าทางที่แสดงเท่านั้น แบ่งเป็นละครใบ้ประกอบนิทานหรือวรรณคดี และจินตลีลา

4. การแสดงละครหรือบทบาทโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า เป็นการแสดงตามสภาพการณ์ที่กำหนดให้ทันที ผู้แสดงต้องแสดงไปตามความรู้สึกและความเข้าใจของตน เช่น บทบาทของ พระกับศิษย์ ครูกับนักเรียน หรือการพูดในโอกาสต่าง ๆ ที่ไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า

5. การแสดงบทบาทสมมุติ (Role - Playing) คือ การแสดงที่ผู้แสดงพยายามแสดงบทบาทให้เหมาะสมและตรงตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง ตามที่ได้รับมอบหมาย อาจมีหรือไม่มีการเตรียมฝึกซ้อมล่วงหน้าก็ได้ เช่น บทบาทของนักธุรกิจ ครู นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

6. การแสดงภาพหนึ่งประกอบเรื่องราว (Tableau Vivant) ได้แก่ การแสดงอิริยาบถหรือท่าทางตามบทบาทในท่อนึง ไม่พูด ไม่เคลื่อนไหว ใช้เครื่องแต่งกาย ฉาก แสง เสียง ประกอบเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและต้องมีการฝึกซ้อม เช่น ท่อนประกอบนิทาน วรรณคดี และการแสดงหุ่นคนประกอบเรื่องราวต่าง ๆ เป็นต้น

7. การแสดงเชิดหรือชักหุ่น (Puppet Shows) เป็นการแสดงที่ถ่ายทอดเรื่องราวหรือแนวคิดโดยใช้วัสดุที่ทำขึ้นแทนตัวคนหรือสัตว์ ต้องมีฉาก แสง เสียง ประกอบการแสดง แบ่งเป็นชนิดต่าง ๆ เช่น หนังตะลุง หุ่นสวมมือ หุ่นเสียบไม้ หุ่นนิ้วมือ หุ่นกระบอก หุ่นชักและหุ่นเงา

8. สถานการณ์จำลอง (Simulation) หมายถึง การแสดงบทบาทเพื่อแก้ปัญหาตามสภาพการณ์ที่กำหนดขึ้น โดยที่สภาพการณ์นั้นใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เช่น กำหนดสถานการณ์ในขณะที่เข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์ไทย เพื่อใช้แสดงออกทางการใช้ราชาศัพท์ เป็นต้น

9. การแสดงการอ่านบทสนทนา (Dialogues) คือ การแสดงน้ำเสียงแทนบทบาทหรือท่าทาง เน้นความสำคัญของการใช้เสียงในการอ่าน เช่น บทละคร วรรณคดี นิทาน เป็นต้น

แบ่งเป็นการอ่านบทละครวิทยุ การอ่านบทละครพูด การอ่านบทสนทนาโต้ตอบต่อหน้าที่ประชุมชน

10. การขับร้อง คือ การแสดงออกทางน้ำเสียงตามบทเพลง ในท่วงทำนองและจังหวะต่าง ๆ อาจมีบทบาทหรือดนตรีประกอบหรือไม่ก็ได้

11. การแสดงดนตรี คือ การแสดงลีลาหรือท่วงทำนองเพลงในจังหวะต่าง ๆ โดยอาศัยเครื่องดนตรี อาจมีท่วงหรือการแสดงบทบาทต่าง ๆ ประกอบหรือไม่ก็ได้ เช่น การแสดงดนตรีไทย ประกอบการสอนวิชาวรรณคดี เป็นต้น

12. การละเล่นพื้นเมือง หมายถึง การแสดงบทบาทประกอบการละเล่นอันเป็นศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น รำเชื่อง กระบี่กระบอง เพลงปรบไก่ เพลงเรือ ฯลฯ

✓ 13. การทนายปริศนาจากท่าทาง หมายถึง การแสดงบทบาทท่าทางเพื่อตีความหมายในทางภาษาและวรรณคดี และตีความจากท่าทางต่าง ๆ เหล่านั้น ให้เป็นคำกล่าวต่าง ๆ เช่น ส่วนวน คำพังเพย ภาษิตต่าง ๆ ตลอดจนตัวละครในวรรณคดี เป็นต้น

14. การแสดงละครสั้น หมายถึง การแสดงละครขนาดสั้น ใช้ผู้แสดงน้อย เวลาจำกัด ประมาณ 10 - 15 นาที อาจมีเครื่องแต่งกายและฉาก ตลอดจนอุปกรณ์การแสดงที่สมมุติขึ้น เช่น ละครย่อย จำอวด เป็นต้น

และจากงานวิจัยเรื่อง โครงการเสนอการจัดนาฏการประกอบการสอนภาษาไทยในระดับ ม.ต้น ของ สาลีณี หมายเจริญ (2527 : 19) ได้รวบรวมประเภทของนาฏการไว้ดังนี้

1. การแสดงละคร เป็นการแสดงให้เห็นชีวิตมนุษย์ อุปนิสัยหรือประเพณี วัฒนธรรมของสังคม ซึ่งจัดแสดงให้เหมือนจริงมากที่สุด โดยการฝึกซ้อมเตรียมตัวมาอย่างดี

2. การแสดงละครใบ้ เป็นการแสดงที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ดูได้ทราบเรื่อง และพัฒนาทักษะด้านการแสดงให้ดีขึ้นด้วย

3. การแสดงกลางแปลง เป็นการแสดงที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน จะต้องมีการฝึกซ้อมและเตรียมล่วงหน้า การแสดงอาจจะประกอบไปด้วยการแสดงท่าทาง ร่ายรำที่สวยงามมาก เช่น ขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือครูสามารถนำ การแสดงกลางแปลงนี้มาใช้ในการเรียนการสอน หรือเป็นกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อเด็กได้รับ ประสบการณ์ตรงกับความเป็นจริง

4. การแสดงหุ่น เป็นนาฏการอย่างหนึ่งที่สามารถจัดแสดงประกอบการเรียนการสอนได้ โดยครูอาจจะใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนเพื่อสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นอุปกรณ์ที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย เพราะสามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบตัวหุ่นได้ง่ายทั้งในด้านเครื่องแต่งตัว และฉาก ตลอดจนสามารถพัฒนานิสัยเด็กให้รู้จักทำงานร่วมกัน

5. การแสดงบทบาทสมมติ ทำให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาและการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดหลักและสภาพความเป็นจริงของชีวิตในปัจจุบัน เด็กสามารถฝึกทักษะทางด้านคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น เพื่อจะไปผจญกับปัญหาอีกมากมายในอนาคต

6. การแสดงบทบาทโดยไม่มีเครื่องแต่งตัวล่วงหน้า เป็นการแสดงที่ผู้แสดงจะต้องออกมาโดยทันทีไม่มีการเตรียมตัวหรือซักซ้อมมาก่อน เป็นการฝึกปฏิภาณ ไหวพริบ และฝึกความกล้าในการแสดงออก

7. สถานการณ์จำลอง ผู้สอนจะต้องวางแผนเป็นอย่างดี โดยพิจารณาเนื้อหาและสถานการณ์ในเรื่องที่เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแก้ปัญหา โดยใช้วิจารณญาณของตนเอง ผู้แสดงสามารถแสดงร่วมกัน ทำงานร่วมกัน

8. การแสดงทำนองประกอบเรื่องราว เป็นนาฏการอย่างหนึ่งที่ผู้แสดง และผู้ดูจะต้องใช้จินตนาการในการแสดงและชม ในการแสดงอาจมีการจัดบรรยากาศประกอบเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจดีขึ้น

9. การอ่านบทสนทนา เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของนาฏการประกอบการสอน ทักษะพูด การฟัง อาจตัดมาจากบทสนทนาของตัวละครจากวรรณคดี จากเรื่องจริง โดยเลือกคำพูดที่คมคาย ที่ทำให้เกิดความคิดและสติปัญญา จะทำให้นักเรียนใช้ภาษาเป็น ฝึกหัดบุคลิกภาพและการออกเสียง ตลอดจนลีลา การพูด โดยเน้นที่น้ำเสียง การอ่านบทสนทนา ผู้แสดงจะต้องมีการเตรียมตัว และฝึกซ้อมในการสวมบทบาทของตัวละครนั้น เพื่อให้การแสดงสมบูรณ์แบบ

10. การแสดงท่าล้อเลียน เป็นนาฏการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการฝึกลักษณะบุคลิกของผู้แสดง เพื่อให้ผู้แสดงได้รู้จักสังเกตและจดจำสภาพชีวิตประจำวันของสังคมและสิ่งแวดล้อม และนำลักษณะหรือบุคลิกที่ได้พบเห็นมาแสดงท่าทางโดยใช้จินตนาการ

11. รีวิหรือวิพิทัศน์ เป็นการแสดงอย่างหนึ่งที่เหมาะแก่การเรียน การสอน เด็กจะได้ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เป็นการฝึกทักษะการแสดงทุกด้าน ทั้งการรำร่า การแสดงละคร

แต่การแสดงวิพัตศนาควรจะคำนึงถึงการเลือกชุดการแสดง เครื่องแต่งกาย และเวลา ตลอดจนการจัดกระบวนการ เป็นการแสดงที่คิดริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่

12. การท่ายท่าทาง เป็นการแสดงท่าทางให้ผู้ดูตีความหมายออกมา เป็นคำ ๆ และท่าท่าหลาย ๆ ท่า เอาคำเหล่านี้มาผสมกันเป็นสุภาษิต คำพังเพย หรือสำนวน การแสดงชนิดนี้มักจะนิยมใช้กันมาก

13. การแสดงการขับร้อง หรือแสดงดนตรี จัดเป็นนาฏการที่เร้าความสนใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนอีกอย่างหนึ่งจะทำให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ทั้งผู้เล่นและผู้ชม ทำให้บทเรียนน่าสนใจ

14. การแสดงละครสั้น คือละครที่เล่นจนภายใน 3 - 7 นาที โดยไม่ต้องมีโครงเรื่องก็ได้ อาจมีการจัดฉากหรือแต่งตัวละครหรือไม่มีก็ได้ เป็นการแสดงที่ให้ประสบการณ์คล้ายกับชีวิตจริงมากที่สุด ทั้งยังส่งเสริมความสามารถปฏิภาณไหวพริบในการแสดงอีกด้วย

จากการแบ่งประเภทของนาฏการของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่านาฏการมี 14 ประเภทดังนี้

#### 1. การแสดงละคร (Play)

การแสดงละครเป็นการแสดงให้เห็นถึงชีวิต ความเป็นอยู่ อุปนิสัยหรือประเพณีของสังคมเป็นการแสดงที่จัดให้เหมือนกับสถานการณ์ที่เป็นจริงมากที่สุด โดยมีการจัดซุ้มและเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี การจัดการแสดงละครเป็นเรื่องที่ย่างยากซับซ้อนต้องอาศัยเวลาและกำลังคน ละครประกอบบทเรียน เป็นวิธีการสอนที่นิยมใช้กันมาก เพราะทั้งผู้เล่นและผู้ดูจะได้รับความรู้ ตลอดจนความสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วย ทั้งยังส่งเสริมบุคลิกภาพนักเรียน ส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันของนักเรียน ละครประกอบบทเรียนนี้ใช้ได้เกือบทุกวิชาแต่ส่วนมากนิยมใช้ในภาษาไทย

#### 2. การแสดงละครใบ้ (Pantomime)

การแสดงละครใบ้ เป็นการแสดงท่าทางของตัวละครโดยไม่พูดจา ใช้ท่าทางเป็นการสื่อความหมาย บางครั้งอาจมีการบรรยายประกอบท่าทางนั้นก็ได้ เพื่อให้ผู้ดูเข้าใจยิ่งขึ้น จุดมุ่งหมายของการแสดงละครใบ้คือ

- ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการสังเกต
- ซึ่งให้เห็นผลของการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด
- เปลี่ยนบรรยากาศจากการแสดงบทบาท

ข้อควรระวังในการแสดงละครใบ้ คือควรมีการจัดอภิปรายหลังการแสดงละครใบ้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการแสดง และสถานการณ์ที่ควรจัดละครใบ้ควรเป็นสถานการณ์ชนิดอะไรถูกอะไรผิด

### 3. การแสดงกลางแปลง (Pagent)

การแสดงกลางแปลง เป็นการแสดงเกี่ยวกับเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน เป็นการถ่ายทอดศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้านตลอดจนประเพณีหรือพิธีการต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ ส่วนใหญ่เป็นการแสดงนอกระบบโรงเรียน จะต้องมีการฝึกซ้อมและเตรียมตัวล่วงหน้า สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนหรือเป็นกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อเด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงกับความเป็นจริง

### 4. การแสดงหุ่น (Puppets)

การแสดงหุ่น เป็นการแสดงโดยใช้อุปกรณ์ที่สร้างขึ้นแทนตัวละครต่าง ๆ โดยมีผู้เล่นเป็นผู้เชิดหรือชักหุ่น เป็นนาฏการที่ดัดแปลงใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนเพื่อสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน สั้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย เพราะสามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทำหุ่นได้ง่าย การใช้หุ่นเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านการทำงาน ฝึกการใช้ภาษาของเด็กในการพูดโต้ตอบและสามารถพัฒนานิสัยผู้เรียนให้รู้จักทำงานร่วมกัน

### 5. การแสดงบทบาทสมมติ (Role - Playing)

การแสดงบทบาทสมมติคือการแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่ สมมุติขึ้นเทียบเคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริงตามที่ผู้แสดงเข้าใจ เพื่อให้ผู้ดูเข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้นโดยมีเหตุการณ์แวดล้อมอย่างไร การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีที่ใช้นานานทั้งในด้านการสอน การแก้ปัญหา และการรักษาคนไข้ที่เป็นโรคจิต

5.1 จุดมุ่งหมายในการใช้บทบาทสมมติซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้มีดังนี้คือ

- 5.1.1 ช่วยขยายความเข้าใจผู้เรียนเกี่ยวกับเจตคติและความคิดต่าง ๆ
- 5.1.2 เป็นการสาธิตหรือสะท้อนเจตคติและความคิด

- 5.1.3 ทำให้เกิดความเข้าใจลุ่มลึกในสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคม
- 5.1.4 เตรียมผู้เรียนสำหรับการปฏิบัติเทคนิคบางประการในสถานการณ์จริง
- 5.1.5 เพื่อวางแผนและทดลองการแก้ปัญหา
- 5.1.6 เพื่อทดสอบสมมุติฐานสำหรับการแก้ปัญหา
- 5.1.7 เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและทักษะอื่น ๆ ทางสังคม

## 5.2 การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอนมีประโยชน์คือ

- 5.2.1 ครูได้เรียนรู้ความต้องการของผู้เรียน
- 5.2.2 ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่าพฤติกรรมทุกพฤติกรรมต้องมีสาเหตุ

ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดไตร่ตรอง รู้จักแก้ปัญหา

- 5.2.3 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดในแง่ผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
- 5.2.4 ลดความรู้สึกดิ่งเครียดของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้ระบายความรู้สึก

รุนแรงภายในใจออกมา

- 5.2.5 ช่วยให้ผู้เรียนรับบทบาทที่กระทำในชีวิตจริง ได้พัฒนาความรู้สึกของตนเองในทางที่ดี

5.2.6 ช่วยในด้านการพัฒนาการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจและสามัคคีปรองดองกัน เป็นการสอนให้สร้างและทดลองบทบาทใหม่เพื่อปรับตนให้เข้ากับกลุ่ม

- 5.2.7 ช่วยฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ผู้เรียนได้ฝึกการใช้วิจารณญาณ

และไหวพริบในการแก้ปัญหา

## 5.3 การใช้บทบาทสมมติในการเรียนการสอนมี 2 วิธีคือ

5.3.1 การใช้บทบาทสมมติแบบมีบทเตรียมไว้ หมายถึงการใช้บทบาทสมมติที่ผู้สอนได้เตรียมบทไว้ล่วงหน้าแล้วให้ผู้เรียนได้เรียนไปตามแผนที่เตรียมไว้

5.3.2 การใช้บทบาทสมมติแบบไม่มีบทเตรียมไว้ หมายถึงการใช้บทบาทสมมติที่ผู้สอนไม่ได้เตรียมบทให้ผู้เรียนล่วงหน้า เป็นการคิดขึ้นมาทันทีตามวาระและโอกาสต่าง ๆ กัน

## 6. การแสดงสด (Improvisation)

การแสดงสดเป็นการแสดงที่ไม่มีการเตรียมล่วงหน้า เป็นการฝึกปฏิภาณไหวพริบ

ความกล้าในการแสดง ผู้แสดงแต่งบทสนทนาเอง การแสดงมักแสดงเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 - 6 คน ให้เวลาที่จะแต่งบทสนทนาบทแสดงประมาณ 8 - 10 นาที และแสดงตามบทที่เตรียมไว้ การแสดงไม่จำเป็นต้องนำเสนอใจหรือบังเกิดผลอะไร

## 7. สถานการณ์จำลอง (Simulation)

สถานการณ์จำลอง เป็นการสร้างสถานการณ์เลียนแบบสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมในสถานการณ์นั้นตามบทบาท ความรับผิดชอบ และหน้าที่ที่ครูมอบหมายให้ ให้นักเรียนได้มีโอกาสแก้ปัญหาโดยใช้วิจารณญาณของตนเอง สามารถแสดงร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สถานการณ์จำลองมีเงื่อนไขที่จำเป็น 2 ประการ คือ

1. ผู้เรียนถูกมอบหมายให้แสดงบทบาทเฉพาะเจาะจง การแสดงภายใต้สถานการณ์ที่ได้วางรูปแบบ หรือกติกาไว้อย่างดี
2. ผู้เรียนจะต้องเผชิญกับสภาพจำลองของชีวิตจริง ซึ่งจะต้องแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ อย่างจริงจัง

### 7.1 ขั้นตอนในการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนการสอน

7.1.1 กำหนดขอบเขตปัญหาของการสอน โดยผู้สร้างจะต้องรู้และเข้าใจว่าปัญหานั้นคืออะไร มีจุดมุ่งหมายอย่างไร และจะใช้สภาวะแวดล้อมอะไรเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา

7.1.2 พิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร การดำเนินการจะเป็นไปในรูปใด มีสิ่งใดที่จะช่วยอำนวยความสะดวกได้บ้าง และปรับปัญหาในการสอนเป็นไปในแนวใด

7.1.3 ปรับสถานการณ์เข้าสู่ปัญหา เพื่อให้ปัญหานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยสถานการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหาหรือเลือกวิธีการที่จะช่วยนำปัญหาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

7.1.4 กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

7.1.5 กำหนดเกณฑ์การวัดผล โดยแบ่งเกณฑ์การวัดผลออกเป็น 2 แบบ

คือเกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียนและเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลง

7.1.6 เสนอผลของสถานการณ์จำลอง

7.1.7 เลือกเครื่องมือที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น เครื่องช่วยสอนหนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ เกม หรือการแสดงบทบาท เป็นต้น

7.1.8 พัฒนาสถานการณ์จำลอง โดยเลือกสื่อที่มีคุณภาพมากที่สุด จากสื่อหลาย ๆ อย่างมาเป็นเครื่องมือ

7.1.9 พัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาข้อบกพร่องในแต่ละขั้นตอน

7.1.10 ทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือแบบตัวต่อตัว โดยให้ผู้ได้รับการทดลองทำเครื่องหมายในที่เป็นปัญหาหรือเปิดโอกาสให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง

7.1.11 เปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลอง หลังการทดลองให้เหมาะสม

7.1.12 ใช้สถานการณ์จำลองในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างต้องดูประสิทธิภาพของสถานการณ์จำลองนั้นด้วย

7.1.13 ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สถานการณ์เหมาะสมกับสถานการณ์ในอนาคต ตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ จึงต้องมีการปรับและเตรียมสถานการณ์จำลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

7.2 ขั้นตอนในการดำเนินการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

7.2.1 เตรียมอุปกรณ์หรือสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ให้พร้อม

7.2.2 แนะนำสถานการณ์โดยการอธิบาย เหตุผลที่ใช้ และวิธีการปฏิบัติ

7.2.3 มอบหมายบทบาทให้ผู้เรียน

7.2.4 ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม

7.2.5 ติดตามผลสถานการณ์จำลอง ด้วยการอภิปรายให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและสรุปข้อคิดจากกิจกรรม

8. การแสดงท่าหนึ่งประกอบเรื่องราว (Tableau Vivant)

การแสดงท่าหนึ่งประกอบเรื่องราวหรือเรียกว่าภาพนิ่งหรือภาพชีวิต เป็นการตัดตอนใด

ตอนหนึ่งจากวรรณคดี ประวัติศาสตร์ มีการจัดฉาก เครื่องแต่งกาย แสงสีวิจิตร ตัวละคร ทำท่าหนึ่ง เช่นนั้นจนกว่าจะปิดการแสดง จะไม่มีมีการเคลื่อนไหว มุ่งที่จะแสดงศิลปะแห่งการจัด จังหวะ การวางท่า การจัดฉาก แสงสี การแต่งตัวแต่งหน้า

#### 9. การอ่านบทสนทนา (Dialogue)

การอ่านบทสนทนาหมายถึงการแสดงบทบาทด้านเสียง เป็นรูปแบบอีกอย่างหนึ่งของ นาฏการประกอบการเล่นทักษะ อ่าน ฟัง พูด อาจจะดัดบทสนทนามาจากละคร วรรณคดี จาก เรื่องจริงโดยเลือกคำพูดที่คมคาย ทำให้เกิดความคิดและสติปัญญาให้นักเรียนซึม ออกทำด้วย จะทำให้ใช้ภาษาเป็นทั้งยังฝึกหัดบุคลิกภาพ การออกเสียง ตลอดจนลีลาการพูด และทำให้เข้าใจ ตัวละคร

#### 10. การแสดงท่าล้อเลียน (Mock - conventions)

การแสดงท่าล้อเลียนใช้ในการฝึกทักษะฝึกลักษณะบุคลิกของผู้แสดง เพื่อให้รู้จักสังเกต และจดจำ สภาพชีวิตประจำวันของสังคมแวดล้อม หรือบุคคลที่พบเห็น มาแสดงเป็นท่าทางโดยใช้จินตนาการ การแสดงนั้นอาจเลือกเด็กที่เลียนท่าคนเก่ง ให้ออกมาแสดงท่าทางของคนที่มีชื่อเสียง อาจเป็นตัวละคร ดาราภาพยนตร์ นักการเมือง คนกวาดขยะ หรือเล่นละครสั้น ๆ มีตัวละครหลาย ตัวแต่ผู้แสดงคนเดียว

#### 11. วิจารณ์หรือวิพากษ์ (Review)

วิจารณ์หรือวิพากษ์ คือการแสดงบนเวทีที่ประกอบไปด้วยการร้องรำ ดนตรี เต้น เล่น ละครหลาย ๆ จาก ความสำคัญอยู่ที่การจัดรายการต้องเลือกการเล่นต่าง ๆ ให้อัดแน่นส่วนกัน เป็นการแสดงที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน เด็กจะได้ประสบการณ์ต่าง ๆ มากมาย เป็นการฝึกทักษะการแสดงทุกด้านส่งเสริมความมีระเบียบวินัย ฝึกการทำงานร่วมกัน

#### 12. การทายปริศนาท่าทาง (Charade)

การทายปริศนาท่าทางคือการแสดงท่าทางที่ตีความหมายออกมาเป็นคำ ท่าหลาย ๆ ท่า เอาคำเหล่านั้นมารวมกันเป็น สุภาษิต คำพังเพย ชื่อคนสำคัญ ชื่อสถานที่ นิยมใช้กันมากในวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาทักษะ การทายปริศนาท่าทางเป็นการฝึกด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแสดง ชนิดนี้คล้ายละครใบ้ผสมกับการแสดงบทบาทสมมติ

### 13. การแสดงการขับร้องหรือแสดงดนตรี (Songs and Music)

การแสดงการขับร้องหรือการแสดงดนตรีเป็นนาฏการที่เร้าความสนใจ สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เป็นการเสริมแรงที่ดีวิธีหนึ่ง ในวิชาภาษาไทยการใช้เพลงประกอบการสอนจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน

### 14. การแสดงละครสั้น (Skits)

การแสดงละครสั้น คือการแสดงบทบาทสั้น ๆ ภายในเวลา 3 - 7 นาที ไม่มีโครงเรื่องก็ได้ อาจจะมีการจัดฉาก มีเครื่องแต่งกายหรือไม่มีก็ได้ เป็นการแสดงสั้น ๆ ดูแล้วได้คติของสังคม มีปรัชญา และปัญหาของมนุษย์ เป็นประสบการณ์จริงมากที่สุด นาฏการชนิดนี้ส่งเสริมความสามารถ ปฏิภาณไหวพริบในการแสดงของผู้เรียนอีกด้วย

### คุณค่าของการจัดนาฏการเพื่อการศึกษา

การนำประสบการณ์นาฏการและศิลปะการละครเพื่อศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนให้คุณค่ามากมาย สุจริต เพียรชอบ (2523 : 4) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยให้มีชีวิตชีวานักเรียนสามารถเข้าใจภาษาไทยได้คล่องและเห็นคุณค่าของภาษาไทยอยู่หลายวิธีด้วยกัน วิธีหนึ่งที่ครูภาษาไทยควรให้ความสนใจและนำมาใช้ในการสอนก็คือการใช้ "นาฏการ" (Dramatization) ประสบการณ์ทางการแสดง หรือประสบการณ์ทางนาฏการ (Dramatization Experience) นั้นเป็นประสบการณ์ที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้อย่างหนึ่งเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเห็นภาพได้ชัดเจนกว่าถ้อยคำที่ครูอธิบาย

สตีลสัน พันธุภิรมล (2516 : 2 - 3) ได้กล่าวถึงคุณค่าของศิลปะการละครไว้ว่า การศึกษาวิชาศิลปะการละคร ถ้าทำได้อย่างถูกต้องก็น่าจะเกิดประโยชน์เป็นอย่างมากสำหรับเยาวชน ซึ่งอยู่ในวัยที่จะพัฒนาความคิดอ่าน รสนิยม จิตใจและความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ การอ่านบทละคร ถ้าจะอ่านให้เข้าใจลึกซึ้ง ผู้อ่านจะต้องขวนขวายหาความรู้ความเข้าใจทางด้านประวัติศาสตร์ ปรัชญา สังคม ภาษาและวรรณคดี การทำงานรวมกัน เพื่อจัดแสดงละครที่มีคุณค่าทางด้านศิลปะและวรรณกรรม นอกจากจะช่วยส่งเสริมความรู้ความชำนาญในด้านวิชาการแล้วยังจะช่วยฝึกหัดเยาวชนให้รู้จักรับผิดชอบ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความสามัคคี เพราะในการ

จัดเสนอละครแต่ละครั้งนั้นจะเห็นได้ชัดว่า ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันของทุกฝ่าย ไม่มีใครสำคัญว่าใครในการเสนอละคร ผู้แสดงซึ่งอยู่หน้าเวทีได้มีความสำคัญกว่าผู้ทำงานหลังฉากเลยแม้แต่น้อย ผู้ร่วมงานทุกคนจะต้องรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยคำนึงถึงผลงานอันเป็นของส่วนรวม มิใช่จะคำนึงถึงความดีเด่นเฉพาะตัวของผู้นั้นผู้ใด

บุญเหลือ ทองเอี่ยม (2521 : 209) ได้กล่าวถึงคุณค่าของประสบการณ์ทางนาฏการ (Dramatized Experience) ไว้ดังนี้คือ ปัจจุบันนี้ได้มีการนำเอาประสบการณ์การแสดงมาเข้าประกอบการเรียนการสอนกันมากขึ้นทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. เด็กทุกคนที่อยู่ในวัยตั้งแต่ 1 ขวบขึ้นไป จะสนใจและสนุกสนานกับการแสดง
2. คนที่มีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ นั้นสามารถสื่อความ

หมายให้เข้าใจกันได้เป็นอย่างดีด้วยการให้ประสบการณ์การแสดง

3. ประสบการณ์การแสดงจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการให้รายละเอียดอย่างมีความหมาย ให้โอกาสเด็กได้สำรวจความรู้สึกของตนเอง และช่วยเราให้เกิดความสนใจที่จะเรียน

4. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ให้ร่วมกันคิดแก้ปัญหา

อมรา บุญญิณบุญ (2522 : 66 - 69) ได้กล่าวถึงคุณค่าของศิลปการละครต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตของผู้เรียน ไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความตื่นตา เร้าใจได้ง่าย เพราะจุดประสงค์ของการแสดงละคร มีเพื่อสนองความรู้สึกรับรู้และความบันเทิง แล้วยังเป็นประสบการณ์ที่สร้างความประทับใจแก่ผู้เรียนที่เกี่ยวข้อง อันเป็นผลดีต่อการสร้างความจำอีกด้วย

2. ส่งเสริมการสร้างและการใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากการแสดงแบบละครเป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งจำเป็นต้องอาศัยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการจัดแสดง ตั้งแต่การเลือกบทละคร การถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดงบทบาทต่าง ๆ การกำกับการแสดง การเลือกและออกแบบ ฉาก เวที แสง สี และเสียง ตลอดจนเครื่องแต่งตัว และอุปกรณ์การแสดง เป็นต้น

3. ส่งเสริมผู้เรียนในด้านการแสวงหาและค้นพบความสามารถของตนเอง สนับสนุนผู้เรียน

ในด้านกาแสดงต่าง ๆ เพื่อการสื่อความหมาย เช่น การแสดงบทบาท การกำกับการแสดง การเขียนบทละคร การสร้างฉาก การออกแบบเครื่องแต่งตัว เป็นต้น ตลอดจนได้ฝึกฝนความสามารถนั้นจนชำนาญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในภายภาคหน้าต่อไป

4. เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของละคร เป็นต้นว่า ความรู้ทางประวัติศาสตร์ ปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา ฯลฯ ความรู้เหล่านี้บางส่วนสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงจากละคร หรือมีแก่นก็ต้องอาศัยการค้นคว้าเพิ่มเติมนำมาประกอบหรือเป็นพื้นฐานของการศึกษาอีกทีหนึ่ง

5. พัฒนาความคิดและจิตใจ ตามแนวพัฒนาการด้านจิตวิทยา ดังนี้คือ

5.1 ทำให้เรียนรู้ถึงการเผชิญปัญหาของมนุษย์ตามเงื่อนไขของสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาของมนุษย์ ซึ่งมีตัวแทนได้แก่ตัวละครนั่นเอง

5.2 ทำให้เข้าใจและยอมรับแนวความคิดและจิตใจ ตลอดจนการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคม ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ชมและผู้แสดง เนื่องจากผู้เรียนมักจะมองเห็นลักษณะของตนเองปรากฏอยู่ในตัวละคร (Identification) โดยเฉพาะตัวละครที่แสดงเข้าถึงบทบาทอย่างแท้จริง

5.3 พัฒนาความคิดทางด้านคุณค่า และทัศนคติของผู้เรียนในชีวิตจริง ๆ จากประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการจัดแสดงละครไปในทางที่ดีขึ้น

5.4 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีทางออกตามแรงขับทางธรรมชาติ ในขณะที่ไม่สามารถทำได้ในสภาพปกติในชีวิตจริง เช่น ผจญภัย การต่อสู้ และความตื่นเต้น เป็นต้น

5.5 พัฒนาศักยภาพและแก้ไขพฤติกรรมบางประการของผู้เรียน เช่น ในกรณี que ผู้เรียนเป็นคนไม่กล้าแสดงออก หรือไม่มีความมั่นใจในตนเอง การได้มีประสบการณ์ทางละคร จะช่วยให้เรียนรู้ในการแสดงออกซึ่งเป็นเพียงการ "ลองทำ" ในฐานะที่เป็นผู้อื่นเมื่อผู้เรียนพบว่าการ "ลองทำ" นั้นไม่ทำให้เกิดอันตรายใด ๆ แล้ว จะทำให้ความไม่มั่นใจค่อย ๆ หดไปจนถึงที่สุดแล้วยังเกิดความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นตามมาด้วย

6. ฝึกฝนการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเป็นต้นว่า การสังเกตกำหนดรู้ด้วยการมอง หรือการฟัง การทรงตัว การเคลื่อนไหว

อวัยวะ และการรักษาสมดุลของร่างกาย เป็นต้น

7. ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในด้านการทำงานร่วมกัน และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักการแบ่งหน้าที่และประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

สม ครุฑเมือง (2523 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิธีการสอนโดยการละครว่ามีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ดังนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนโดยวิธีการละครนั้นมีมากมาย เช่น ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นการฝึกทักษะการพูด ฟัง อ่านและเขียน ฝึกการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีการพัฒนาบุคลิกลักษณะ ตลอดจนทางด้านจิตใจ ให้เกิดความชื่นชอบในการเรียนภาษาไทยและรักวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี

ฉวีวรรณ กิณาวงค์ (2524 : 65) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการนำละครมาใช้ในการเรียนการสอนดังนี้

1. ทำให้บทเรียนน่าสนใจและประทับใจมาก
2. ช่วยให้เรื่องที่เรียนเป็นจริงเป็นจังขึ้น
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์และเป็นการปรับปรุงทักษะทางภาษาด้วย
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกตามบุคลิกภาพของตัวละครอย่างที่ไม่อาจทำได้ด้วยวิธีอื่น
5. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
6. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ทำให้สนใจเรียนมากขึ้น
7. ช่วยเปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนให้เป็นไปตามที่พึงปรารถนา
8. ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ของเด็กผู้เรียน
9. ช่วยสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนช่วยกันคิดแก้ปัญหา
10. ส่งเสริมทักษะทั้ง 4 คือ ทักษะในการฟัง ทักษะในการพูด ทักษะในการอ่าน ทักษะในการเขียน และทักษะในการแสดง

ในต่างประเทศ ได้มีผู้ให้ความเห็นว่า การใช้การละครหรือกิจกรรมการละครประกอบ

การสอน ให้คุณค่าต่อการเรียนภาษาดังต่อไปนี้

ลินเช (Lindsay. 1974 : 55) กล่าวว่า การใช้การละคร นอกจากจะทำให้ครูและ  
ผู้เรียนได้สนิทกันแล้ว ยังต้องแสดงท่าทางด้วย เป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษา จาก  
สถานการณ์โดยใช้ร่างกายทุกส่วน (whole self) เช่น ท่าไม้ (Mime) บทบาทสมมติ (Role -  
playing) และละครสด (Improvisation)

นอกจากนั้น สเตวิก (Stevick. 1979 : 201) ให้ความสำคัญว่ากิจกรรมการละคร  
ทำให้นักเรียนสามารถแสดงและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม การที่นักเรียน  
สามารถแสดงบทบาทเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้นั้น ก็เนื่องมาจากนักเรียนคิดวาดภาพหรือ  
จินตนาการและสร้างสรรค์ลักษณะตัวละครไปตามสถานการณ์จำลองและบทบาทสมมติที่จัดให้มีขึ้นอัน  
จะนำไปสู่การพัฒนาความคิดและความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

อาจกล่าวได้ว่า นาฏการนับว่าเป็นสื่อการสอนประเภทกิจกรรมและวิธีการ ซึ่งเป็นลักษณะ  
เฉพาะของการนำเอาประโยชน์จากวิชาศิลปการละครมาใช้ทั้งสิ้น นาฏการจะเป็นประสบการณ์ตรง  
ของผู้แสดง โดยเฉพาะผู้แสดงจะสามารถเข้าถึงเหตุการณ์และจิตใจของตัวละครที่ตนสวมบทบาทอยู่  
นั้นแล้วนำมาแสดงให้ผู้ชมได้ชม ส่วนผู้ชมก็จะได้รับประสบการณ์รองที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด  
และก่อให้เกิดประสบการณ์ด้านการร่วมแสดงความสามารถ ความถนัดและความสนใจตลอดจนมีส่วน  
ช่วยกันปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วย ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับดังกล่าวนี้ Edgar Dale  
เรียกว่า "ประสบการณ์ทางนาฏการ" (Dramatized Experience) ซึ่งผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหา  
วิชาต่าง ๆ ได้โดยไม่รู้ตัวกำลังเรียนอยู่

### งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนแบบนาฏการ

#### งานวิจัยในประเทศ

อมร จิตตะมัย (2514 : 73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจวิธีสอนภาษาไทยใน  
ระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ ของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูนิยมสอน  
โดยดัดแปลงวิธีสอนภาษาไทยให้เหมาะสมกับห้องเรียนแต่ละห้องโดยจัดให้มีการจัดกิจกรรม

เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสแสดงออก แสดงความคิดเห็น ซึ่งทำให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนและรวดเร็ว การเรียนสนุกสนาน เด็กสนใจเรียนมากขึ้น ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนดี ผลการเรียนจะดีขึ้น

จิตต์นิภา ภักดีบุษผล (2516 : 161) ได้ทำการวิจัยเรื่องกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งวิชาภาษาไทย และสังคมศึกษาที่นักเรียนสนใจมากที่สุด ได้แก่ การแสดงละครแบบแห่แหวน การร้องเพลงพื้นเมืองและการแสดงหุ่นกระบอก

อมรา ปริญญาญารักษ์ (2522 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนแบบละคร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อ การสอนแบบละครในระดับมัธยมศึกษา ประโยชน์และผลจากการใช้สื่อการสอนแบบละคร ผลการวิจัย สรุปว่าการใช้สื่อการสอนแบบละครมีคุณค่า ในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ตรง และใกล้เคียง ความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นทั้งผู้ลงมือปฏิบัติ และผู้สังเกตการณ์ ผลการใช้ สื่อการสอนประเภทนี้ ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น

สมศักดิ์ ชำนาญกิจ (2523 : 41) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยโดยการ ใช้บทเพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเพลงประกอบการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้บทเพลงประกอบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมพล ฐูปัญชา (2524 : 187) ทำการวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลักภาษาไทย ด้วยการสอนแบบบรรยาย โดยการใช้และไม่ใช้เกม และเพลงประกอบการสอน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าแสดงว่า การเรียนหลักภาษาไทยด้วยวิธีการบรรยาย โดยมีเกม และเพลงประกอบการสอนมีความคงทนหรือความจำในเนื้อหาดีกว่าการสอนแบบบรรยาย

ชวลิต ผู้ภักดี (2526 : 98) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการเสนอเพื่อจัดนันทนาการ ประกอบการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอก-โท ภาษาไทย ในวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง ผลการวิจัยพบว่า นันทนาการที่ใช้ประกอบการสอนภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย การแสดง ละครพูด การอ่านทำนองเสนาะ การอ่านบทสนทนา การแสดงการละเล่นพื้นเมือง และการทาย

ปริศนาท่าทาง ส่วนรายวิชาที่ใช้ประกอบการประกอบการสอนมากที่สุด ได้แก่ วรรณคดีการละคร  
วิธีสอนภาษาไทยสัมมนาการใช้ภาษาไทยวรรณกรรมปัจจุบัน

สาลินี หมายเจริญ (2527 : 108) ได้สำรวจการใช้ประกอบการประกอบการสอนภาษาไทย  
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้  
ประกอบการประกอบการสอนภาษาไทย มาจัดทำเป็นโครงการเสนอการจัดนาฏการประกอบการสอน  
ภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยปรากฏว่านาฏการที่ใช้ประกอบการสอน  
ภาษาไทย อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การแสดงละครพูด ละครใบ้ การแสดงท่าทาง การแสดง  
บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอ่านบทสนทนา การอ่านทำนองเสนาะการแสดงเพลงเรือ  
การท่ายปริศนาท่าทาง การแสดงละครสั้น และรายวิชาที่ใช้ประกอบการประกอบการสอนภาษาไทย  
ในระดับมาก คือ วิชาภาษาไทยบังคับ ท 101 - ท 102, ท 203 - ท 204 และ ท 305 - ท 306  
ลักษณะการใช้ประกอบการใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียนการสอนเนื้อหาวิชาและสรุปบทเรียน อยู่ในระดับมาก

พิณทอง ทองแถม (2529 : 203) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ใน  
การเรียนวรรณคดีมรดก เรื่อง พระอภัยมณี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หุ่นกระบอกกับ  
การสอนแบบอภิปราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองสอนเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน  
สตรีมหาพฤฒาราม ที่เลือกเรียนวิชาวรรณคดีมรดก ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา  
วรรณคดีมรดกเรื่องพระอภัยมณีของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ  
.05 โดย กลุ่มที่ใช้หุ่นกระบอกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบอภิปราย

อดุลย์พันธ์ เนตรมัย (2529 : 183) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้ละครหุ่นประกอบการ  
สอนวรรณคดีไทยเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมี  
วัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของละครหุ่น และศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนและหลัง  
จากการเรียนเมื่อใช้ละครหุ่นที่สร้างกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ  
กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เครื่องมือคือแบบทดสอบ ผลการวิจัยปรากฏว่า ละครที่สร้างขึ้นมี  
ประสิทธิภาพ 86.33/80.66 และผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนและหลังการเรียนของนักเรียนโดยใช้  
ละครหุ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ฉันทนา กุศลวัชวิชัย (2530 : 98) ได้ทดลองสอนแบบนาฏการในวิชาภาษาไทย

ชุดทักษะสัมพันธ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของกลุ่มที่ สอนโดยนาฏการ แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสนใจทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

#### งานวิจัยในประเทศ

ชาริม ปาซ (ชวลิต ผู้กักติ. 2526 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Sharim - Paz. n.d.) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้นาฏการกับนักศึกษาฝึกหัดครูในประเทศชิลี ปรากฏว่า ปาซ ได้จัดโครงการ ละครฝึกนักศึกษาฝึกหัดครู เพราะเชื่อว่า นาฏการจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกฝนการพูดภาษาอังกฤษอย่างจริงจังและสมจริง อีกทั้งยังได้รับทักษะหลายอย่างซึ่งมีประโยชน์ต่ออาชีพครูอย่างยิ่ง และได้ เปิดสอนวิชา Language Study through Drama เป็นวิชาบังคับสำหรับหลักสูตร 1 ปี และการ สัมมนาเป็นวิชาเลือกสำหรับหลักสูตร 6 เดือน นับว่าการใช้การละครบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัด โครงการนี้เป็นอย่างดี

มาเลย์ และอลันดอฟ (ชวลิต ผู้กักติ. 2526 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Maley and Alanduff. 1979) เขาได้อาศัยความรู้จากประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ และภาษา ที่สองมาเป็นเวลานานในยุโรป เขาได้ทดลองใช้กิจกรรมการละครเป็นเวลากว่า 5 ปี จนเลือก ได้กิจกรรมที่เหมาะสมและใช้ได้จริงบรรจุไว้ในหนังสือ Drama Technique in Language Learning

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า การนำการสอนแบบนาฏการมาใช้ ในการเรียนการสอนภาษาไทยทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดไว้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบนาฏการจะมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคู่มือแนวการสอนของหน่วย ศึกษานิเทศก์

## เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ความหมายและความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมาคมการศึกษาแห่งอเมริกา (Child Study Association of America. 1952 : 185 - 186) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ บุคคลที่ยังประสบผลสำเร็จมากเท่าไร ย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง เขาจะรู้สึกว่าเขาเองไม่ถูกข่มขู่จากคนอื่น ทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงไป อันเป็นผลทำให้มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยมของผู้อื่นได้ด้วยลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์แล้ว

เบรคเคนริดจ์ (Breckenridge. 1955 : 80, 249) พบว่า การได้รับการยอมรับจากครอบครัวจะเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาความคิด เรื่องการนับถือตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองได้แก่ การฝึกฝนเพิ่มเติมเป็นพิเศษอยู่เสมอ ๆ จนมีทักษะและความสามารถสูง ในที่สุด จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในตนเองยังขึ้นอยู่กับระดับอายุ ระดับพัฒนาการ และกลุ่มที่เด็กร่วมเล่นหรือร่วมทำงาน ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ เด็กที่ไม่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ ไม่กระปรี้กระเปร่าในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และไม่ยอมต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง

สมิท (Smith. 1961 : 185) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง การพึ่งพอใจในตนเอง ความภูมิใจในตนเองหรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคลใดมากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามอัตภาพกับตนตามปณิธาน ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุให้คนรู้สึกไม่มีค่า ไม่เหมาะสม และไม่พึงพอใจ

ในตนเอง อันหมายถึงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจ และชอบพึ่งผู้อื่น

ไซมอนด์ (Symonds. 1964 : 85 - 86) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง คือ บุคคลที่ไม่ยอมจำนนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยสิ้นเชิงทีเดียว ซึ่งต่างกับคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ มีความขลาดกลัวและไม่แน่ใจในตนเอง ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในทางนึกวาดภาพเอาเองในสิ่งที่ตนต้องการหรือปรารถนาสิ่งใดก็จะไม่ทำตามลำดับขั้นแห่งความเป็นจริง เนื่องจากเกิดความหวาดกลัว หวั่นวิตกจนกลายเป็นคนทำอะไรไม่เป็นเลย อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้คนเราขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือ ขาดความรู้ ขาดความกล้าหาญในทางชอบธรรมและมีความเกียจคร้าน นอกจากนี้ยังอาจเนื่องมาจากความเชื่อที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ หรือบางทีก็เป็นผลของความล้มเหลวในอดีต

เบลร์ (Blair. 1968 : 138) กล่าวว่าไว้ว่า คนที่ยอมรับสภาพการณ์ใหม่ ๆ ที่ตนประสบโดยปราศจากความกลัวความล้มเหลว จะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่เสมอ การที่บุคคลจะเผชิญต่อสถานการณ์ใด ๆ ด้วยความไม่กลัว เขาย่อมแน่ใจว่าสถานการณ์นั้น ๆ จะไม่ทำให้เขาได้รับความเดือดร้อนไม่สบายใจ บุคคลใดก็ตามที่กระทำตามความต้องการหรือคุณธรรมที่สังคมวางไว้ ย่อมสบายใจมีความเชื่อมั่นในตนเองว่าที่ตนกระทำไปนั้น เป็นสิ่งที่ดีงาม

ซูซีฟ ยอนโคสูง (2516 : 7) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า เป็นความแน่ใจ หรือมั่นใจ หรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามที่บุคคลนั้นตั้งใจไว้ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่บังเกิดความท้อถอยแต่อย่างไร ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปโดยมั่นใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่กระทำอยู่นั้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความถูกต้องเหมาะสม

สมพงษ์ ติรพัฒน์ (2517 : 6) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความมั่นใจที่จะทำการใด ๆ อย่างองอาจ ซึ่งถ้าตั้งใจกระทำการสิ่งใดแล้ว จะไม่มีการลังเลหรือวิตกกังวลในความสามารถของตนเอง และไม่มีอาการหวั่นไหวกลัวว่าจะถูกคนอื่นติเตียนหรือหาว่านอกกลุ่มนอกทาง แม้จะมีอุปสรรคมาขัดขวางก็ไม่ยอมล้มเลิก หรือเปลี่ยนใจแต่อย่างใด ทั้งสิ้น

อุดม ส้าอังก์กุล (2519 : 20) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความมั่นใจ ความเพียรพยายามและความกล้าหาญในการที่จะทำสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรคแต่อย่างใด

อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : 4) กล่าวว่าไว้ว่าความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นความมั่นใจที่จะกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามที่ได้ตั้งใจไว้ โดยไม่มีการลังเล หวั่นวิตก หรือกลัวถูกตำหนิ แม้จะมีอุปสรรคกีดกันที่จะเผชิญโดยไม่ย่อท้อหรือเลิกล้มความตั้งใจ

สวนา พรพัฒน์กุล (2520 : 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองตอนหนึ่งว่า ปัจจัยที่จะส่งเสริมความสำนึกในหน้าที่พลเมือง หรือความสำนึกในทางการเมืองประการหนึ่งคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงว่า บุคคลนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีความหมายต่อสังคม ความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ทุกคนกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่อทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความอยู่รอดของสังคม

สุชา จันทน์เอม (2521 : 152) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า จะเป็นคนที่มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างฉับพลัน ไม่มีจิตวิจรวนเร ทั้งนี้จะทำให้มีลักษณะของความเป็นผู้นำ เป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นอยากทำงานร่วมด้วย

วิจิตร วรุตมางกูร (2521 : 8) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง คือความสามารถในการหยั่งรู้ความสามารถและพลังของตนเป็นตัวของตัวเอง และถ้าบุคคลใดขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้การทำงานร่วมกับคนอื่น การเข้าสังคม การติดต่อกับคนอื่น และการตัดสินใจยากลำบาก และเป็นปัญหาแก่ตนเองอย่างยิ่ง

สมุท ศิริโช (2522 : 296 - 297) ได้กล่าวถึงความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นความรู้สึกลึกซึ้งและ เป็นประโยชน์ที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งแก่แผนการดำเนินงานสร้างชีวิต บุคคลใดที่แสดงความเชื่อมั่นในตนเองออกมาในสมรรถภาพแห่งการปฏิบัติงานย่อมชักจูงให้บุคคลอื่นมีความเชื่อมั่นตามได้ และความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นพลังในการต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ

มานิดา ทองทวี (2526 : 6) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความแน่ใจ ความมั่นใจ ของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญต่อความจริง ตลอดจนมีความตั้งใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ ถึงแม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่เกิดความท้อถอย ยังคงตั้งใจทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปโดยมั่นใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความถูกต้องเหมาะสม

มาลี วงษ์แก้ว (2526 : 6) ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะในตนเองของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงความกล้าในการคิด การพูด การกระทำ มีใจเชื่อมั่นคงไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล มีความรอบคอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้นำและชอบช่วยเหลือหมู่คณะ

สมพร พลอยงาม (2526 : 115) ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง ความแน่ใจหรือมั่นใจหรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญต่อความจริงตลอดจนการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามที่บุคคลมั่นใจ แม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย ยังคงกล้าเผชิญต่อเหตุการณ์นั้น ๆ หรือการกระทำนั้น ๆ ต่อไปได้โดยมั่นใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่ยังกระทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงด้วยความถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ต้องไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนโดยไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเลย

วินัย ธรรมศิลป์ (2527 : 4) ให้ความหมายของบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความมั่นใจหรือแน่ใจหรือกล้าที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามที่ตนตั้งใจไว้ ถึงแม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อ ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปอีก โดยมีความมั่นใจว่าตนเองจะสามารถกระทำได้ด้วยความสำเร็จลุล่วงและถูกต้องเหมาะสม แบ่งออกเป็นองค์ประกอบด้านจิตใจมั่นคง กล้าแสดงออก เป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจ กล้าเผชิญความจริงและด้านความคิดสร้างสรรค์

ทัศนิตา ระเบียบดี (2529 : 5) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกด้วยการกระทำและคำพูดที่เหมาะสม ซึ่งแบ่งเป็นลักษณะต่าง ๆ คือ ความกล้าแสดงออก การไม่คล้อยตามผู้อื่นโดยไร้เหตุผล ความสามารถคิดสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ได้ ได้รับความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน ความเพียรพยายามสู้เป้าหมายและความสามารถในการแก้ปัญหาได้

สมเดช อารีสวัสดิ์ (2530 : 7) ได้กล่าวว่าความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความ  
 แน่ใจหรือมั่นใจหรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญความจริงตลอดจน  
 การกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ตามที่บุคคลมั่นใจ แม้จะมีเหตุการณ์อื่นใดมาเป็นอุปสรรค  
 ก็ไม่ห่อถอดยังคงกล้าเผชิญเหตุการณ์นั้น ๆ หรือกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปโดยแน่วแน่ว่าตนสามารถกระทำ  
 สิ่งที่กำลังกระทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความถูกต้องเหมาะสม

อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : 4) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า  
 หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกด้วยการกระทำและคำพูดที่เหมาะสมในสถานการณ์  
 ต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีลักษณะดังนี้คือ กล้าแสดงออก พึ่งตนเอง เป็นตัวของตัวเอง  
 มีความรับผิดชอบและมีความสามารถในการปรับตัว

#### ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ไซมอนด์ (Symonds. 1964 : 85 - 89) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความ  
 เชื่อมั่นในตนเองว่า จะไม่ยอมจำนนต่อสิ่งใดโดยสิ้นเชิงทีเดียว และความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้น  
 ได้ด้วยองค์ประกอบ 4 อย่างคือ

1. ทราบในสิ่งที่ต้องการทราบ
2. คิดในสิ่งที่เห็นว่าจะสำเร็จ
3. สามารถตัดสินใจได้
4. ลงมือกระทำจริง ๆ กับสิ่งที่ได้ตัดสินใจแล้ว

ซูชีพ อ่อนโคกสูง (2516 : 25 - 28) ได้สรุปพฤติกรรมของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง  
 ไว้ดังนี้

1. กล้าในการคิด การพูด และการกระทำ
2. ใจคอมั่นคง ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล
3. รอบคอบ มีแผนงาน
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม ๆ
5. กล้าเสี่ยง (กล้าได้กล้าเสีย)

6. ชอบแสดงตัว
7. ไม่วิตกกังวลจนเกินไป
8. เป็นผู้นำ
9. รักความยุติธรรม
10. ชอบช่วยเหลือหุงคณะ
11. ชอบอิสระ ไม่โอ้อวด
12. ตั้งจุดมุ่งหมายไว้สูง และคิดว่าจะทำให้สำเร็จ
13. มีความเกรงใจ และเห็นใจผู้อื่น

#### การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

เดโช สวานานนท์ (2516 : 335) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. ไม่แยแสต่ออดีตที่ผิดพลาดและเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป
2. ไม่ใช้คำพูดและพูดในสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ ถดถอย
3. เชื่อในความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวเอง ความสามารถส่วนที่ยังปิดบังซ่อนเร้น

ในตัวของเราแล้วยังมีอยู่อีก

4. จงคิดแต่ในด้านที่ไม่เป็นอุปสรรคและพึงคิดถึงอุปสรรคแต่เพียงพอสถานประมาณ
5. สร้างภาพความเป็นผู้ช่วยในความคิดเสมอ
6. สะสมความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตเพื่อเป็นบันไดก้าวไปสู่ความเชื่อมั่น

ในตนเองอย่างแท้จริงนั่นเอง

ส. สายสุเมธ (2519 : 37 - 43) กล่าวถึงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองไว้ดังนี้

1. ศึกษาความรู้อย่างไม่ลดละ การศึกษาเป็นม่อเกิดแห่งความรู้ เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ของมนุษย์ คนที่รักความก้าวหน้าจะต้องเป็นนักศึกษา นักค้นคว้า คนที่ยังฉลาดมากยิ่งขึ้นเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมาก คนที่ไม่ยอมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ก็ไม่มีทางที่จะก้าวหน้าไปได้ไกล

อนาคตก็จะไม่แจ่มใส การศึกษาอาจปฏิบัติได้ดังนี้คือ อ่านให้มาก ฟังให้มาก บันทึกให้มาก และคิดให้มาก

2. แผนงานที่ดี ใครก็ตามทำงานโดยไม่มีแผน จะทำงานใหญ่ให้สำเร็จหาได้ไม่ ดังคำกล่าวที่ว่า "ในการทำงานทุกชนิด หากวางแผนที่ดีไว้ก่อนงานนั้นก็เท่ากับว่าสำเร็จไปแล้ว ครั้งหนึ่ง"

× นอกจากนี้ วิสันต์ บัณฑิตวงศ์ (2523 : 38 - 45) ยังกล่าวว่า การที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเองจนเกิดเป็นนิสัยนั้น ปฏิบัติได้ดังนี้

1. สำนวญข้อบกพร่องของตนเองด้วยใจบริสุทธิ์ เพื่อแก้ไข
2. พยายามหัดแก้ไขอุปสรรคทีละเล็กทีละน้อยเรื่อยๆ
3. ให้อเวลาแก่ตนเองตามสมควรในการที่จะกระทำสิ่งใดให้สำเร็จผลตามประสงค์
4. แสวงหาภาวะการณ์ที่จะทำให้เกิดอุปสรรคอยู่เสมอ เพื่อเป็นการบริหารจัดการจิตใจให้เกิดความแข็งแกร่งอยู่เสมอ

### งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

#### งานวิจัยในประเทศ

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516 : 104) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งชายและหญิงจำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีบุคลิกภาพแสดงตัวมากกว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมีความวิตกกังวลต่ำกว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ

ชูศรี หลักเพชร (2517 : 101) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดเพชรบุรีทั้งชายและหญิง จำนวน 350 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เด็กหญิงและชายจะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยทั้งชายและหญิงมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

วราภรณ์ อินทรชัยศรี (2517 : 90) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ การยอมรับตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นอายุ 13 - 21 ปี จากโรงเรียนมัธยมของรัฐบาล ในเขตจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานี และเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูอุดรธานี พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับพ่อแม่สูงมีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ บุคคลที่มีการยอมรับตนเองจะมีความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี

สมพงษ์ ดิรพัฒน์ (2517 : 44) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 185 คน ในจังหวัดนครปฐม พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยมากมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยมาก และประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดน้อย ประชาธิปไตยน้อยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบเข้มงวดมาก ประชาธิปไตยมากและประชาธิปไตยน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 53) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 240 คน พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับความเชื่อมั่นในตนเอง คือคนที่บุคลิกภาพแสดงตัวมากจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนคนที่บุคลิกภาพแสดงตัวน้อย (เก็บตัว) จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และยังพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงกับความภาคภูมิใจในตนเอง คือคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง ส่วนคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำจะมีความภูมิใจในตนเองต่ำ

อุดม ส้าอังกูล (2519 : 90) ได้ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 628 คน พบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุเกียรติ ล้อมเจริญ (2523 : 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวลกับระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 357 คน แบ่งเป็นชาย 189 คน และหญิง 168 คน ผลการศึกษา พบว่า ระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวลส่วนระเบียบวินัยแบบเข้มงวดกดขี่กับความเชื่อมั่นในตนเองไม่มีความสัมพันธ์กัน

มานิตา ทองทวี (2526 : 115) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคล ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มาลี วงษ์แก้ว (2526 : 91) ได้ทำการศึกษาทดลองผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ที่มีต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับเอกสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนิตา ระเบียบดี (2529 : 103) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการให้สไลด์ การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยแม่แบบมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมเดช อาริสวัสดิ์ (2530 : 176) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 80 คน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์ (2531 : 135) ได้ศึกษาผลการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน พบการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบทบาทสมมุติมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าการสอนแบบปกติ

#### งานวิจัยในต่างประเทศ

เบรคเคนริดจ์ (Breckenridge. 1955) ได้ศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองไม่ทำให้เกิดผลดีเสมอไป เพราะจากการศึกษาเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวปรากฏว่า เกิดจากบุคคล 2 ประเภท คือ

1. พวกที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป
2. พวกที่รู้สึกตนเองว่าขาดความรัก ความอบอุ่น และความปลอดภัย

เบรคเคนริดจ์ (Breckenridge. 1955 : 80, 249) อ้างถึงการศึกษานอง สโตรทเธอร์ (Strother) แจ็ค (Jack) และ เพจ (Page) ซึ่งได้พบว่าการได้รับการยอมรับจากครอบครัวจะเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาความคิด เรื่องการนับถือตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะสามารถควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ได้แก่ การฝึกฝนเพิ่มเติมอยู่เสมอ ๆ จนมีทักษะและความสามารถสูงในที่สุดจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น นอกจากนั้นความเชื่อมั่นในตนเองยังขึ้นอยู่กับอายุ ระดับพัฒนาการและกลุ่มเพื่อน ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือ เด็กที่ไม่บรรลุคุณภาพทางอารมณ์ ไม่กระปรี้กระเป่าในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

เพนเตอร์ (Painter. 1968 : 760 - B) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจูงใจกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายระดับวิทยาลัย 10 คน พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการจูงใจ กล่าวคือ คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความสามารถในการจูงใจและมักจะได้เป็นผู้นำ

เบรูช (Baruch. 1968 : 138) ศึกษาพบว่า ผู้นำจะต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง วินัยทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข วินัยจะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจึงน่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในสังคมได้ด้วยความสุข

มูสเสน (Mussen. 1969 : 261) ศึกษาพบว่าพ่อแม่ที่ปล่อยให้เด็กเป็นอิสระในการช่วยเหลือตนเอง และสนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ โดยไม่วิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ดักเกอร์ (Dugger. 1969 : 1817 -A) ได้ศึกษาเรื่องความเป็นผู้นำและไม่เป็นผู้นำ พบว่าผู้นำจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและมีบุคลิกภาพแสดงตัว

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพทางสังคมอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้บุคคลมีความรับผิดชอบ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก กล้าเผชิญกับอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งทำให้บุคคลผู้นั้นเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี ดังนั้นความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ควรเสริมสร้างให้แก่เด็กเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

#### ✓ สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนวัตกรรมการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนวัตกรรมการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัย จำนวน 6 ห้องเรียน 194 คน เป็นนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 3 ห้องเรียน 74 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาลัย เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่เรียนวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 2 ห้องเรียน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. สุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการจับฉลากมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากจำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 20 คน ได้จำนวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 40 คน
2. สุ่มห้องเรียนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองสอนด้วยการสอนแบบนาฏการ ส่วนกลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

### เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. เครื่องมือทดลอง ได้แก่ แผนการสอนวิชาภาษาไทย ท 051 ; ภาษากับวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 แผนย่อย คือ

1.1 แผนการสอนแบบนฏการ

1.2 แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ 2 ชุด คือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 051)

2.2 แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

### แผนการสอนแบบนฏการ

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนวิชาภาษาไทย ท 051 ภาษากับวัฒนธรรมโดยใช้การสอนแบบนฏการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 เอกสารประกอบหลักสูตร หนังสือแบบเรียน เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแผนการสอนแบบนฏการจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา และคู่มือครูวิชาภาษากับวัฒนธรรมของหน่วยศึกษานิเทศก์

3. เลือกเนื้อหาที่นำมาใช้ทดลองในครั้งนี้ซึ่งคือเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน โดยใช้เวลาในการสอน 14 คาบ คาบละ 50 นาที

4. สร้างแผนการสอน 14 คาบ แบ่งออกเป็น 7 แผน คือ

แผนการสอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องการละเล่นของเด็ก จำนวน 2 คาบ สอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

แผนการสอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องบทกลอนสำหรับ

เด็ก จำนวน 2 คาบ สอนโดยใช้ในการแสดงกลางแปลง

แผนการสอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องปริศนาคำทาย

จำนวน 2 คาบ สอนโดยใช้ในการทายปริศนาท่าทาง

แผนการสอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องสำนวน สุภาษิต

คำพังเพย จำนวน 2 คาบ สอนโดยใช้ในการทายปริศนาท่าทาง

แผนการสอนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านประเภทเพลงชาวบ้าน

จำนวน 2 คาบ สอนโดยใช้ในการแสดงกลางแปลง

แผนการสอนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องนิทานชาวบ้าน

จำนวน 2 คาบ สอนโดยใช้ในการแสดงกลางแปลง

แผนการสอนที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องความเชื่อ

โศลกและคำให้พร จำนวน 2 คาบ สอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ผู้วิจัยนำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสอนแบบนาฏการจำนวน 2 คน ตรวจสอบแผนการสอนในด้านความสอดคล้องของวิธีการ กิจกรรม เนื้อหาและจุดมุ่งหมาย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในด้าน วิธีการ กิจกรรม เนื้อหาและสำนวนภาษาตามที่ได้รับคำแนะนำ

5. นำแผนการสอนที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่งroupตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขปรากฏว่า การทำกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเวลา ใช้เวลาในการอภิปรายการแสดงได้น้อย ผู้วิจัยปรับปรุงโดยพยายามจัดกิจกรรมให้กระชับขึ้น

6. นำแผนการสอนที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสอนกับนักเรียนกลุ่มควบคุมเพื่อทำการวิจัย

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนของกลุ่มควบคุม โดยมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ คู่มือครู แบบเรียนและขอบข่ายของเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท 051 ภาษากับวัฒนธรรมจากหนังสือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

พหุศักราช 2524 เช่นเดียวกับการสร้างแผนการสอนแบบนาฏการและแบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 แผน  
ให้สอดคล้องกับแผนการสอนแบบนาฏการ

2. ศึกษาแผนการสอนตามแนวคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีขั้นตอน  
การสอนดังนี้

1. นำเข้าสู่บทเรียน
2. แจ้งจุดประสงค์
3. ทบทวนประสบการณ์เดิม
4. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
5. ให้นักเรียนเรียนรู้
6. การปฏิบัติ
7. การแจ้งผลการปฏิบัติ
8. การประเมินผล
9. ถ่ายโอนการเรียนรู้และการนำไปใช้

3. สร้างแผนการสอนทั้ง 7 แผน ตามขั้นตอนที่ 2 โดยยึดคู่มือแนวการสอนวิชาภาษา  
กับวัฒนธรรมของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสอน  
ภาษาไทย จำนวน 2 คน ตรวจสอบแผนการสอนในด้านความสอดคล้องของเนื้อหา กิจกรรม อุปกรณ์  
กับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในด้านความเหมาะสมของกิจกรรม อุปกรณ์ และ  
สำนวนภาษาตามที่ได้รับคำแนะนำ

4. นำแผนการสอนที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4  
โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม ที่ไม่ช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ปรากฏว่ากิจกรรม  
และขั้นตอนต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 051)

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีสร้างและวิเคราะห์

ข้อสอบ และวิธีเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย จากหนังสือเทคนิคการวัดผลของชวาล แพร์ติกุล (2516 : 145 - 433) หนังสือควรวินเขียนข้อสอบภาษาไทยของจันทิมา พรหมโชติกุล (2526 : 1 - 219) และเทคนิคการเขียนคำถามเลือกตอบของชวาล แพร์ติกุล (2531 : 1 - 386)

2. วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรวิชาภาษาไทย ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ตามเนื้อหาวิชาที่นำมาทดลองสอน โดยร่วมพิจารณากับผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่สอนวิชาภาษากับวัฒนธรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่ม 8 จำนวน 3 ท่าน

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 5 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ โดยออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่สร้างขึ้น

4. นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลวิชาภาษาไทย จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในด้านจุดประสงค์ เนื้อหา และสำนวนภาษาตามที่ได้รับคำแนะนำ

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางประกอกวิทยาคม เขตบางประกอก กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ซึ่งเรียนวิชาภาษากับวัฒนธรรม ในหัวข้อความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษากับคติชาวบ้านมาแล้ว จำนวน 100 คน

6. นำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบเป็นรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย ( $p$ ) และค่าอำนาจจำแนก ( $r$ ) โดยใช้เทคนิค 27% ในการแบ่งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ แล้วใช้ตารางสำเร็จรูปของ จุง เต ฟาน (Fan. 1952 : 16 - 30) ได้เลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย ระหว่าง 0.24 - 0.83 และมีค่าอำนาจจำแนก ( $r$ ) ระหว่าง 0.23 - 0.70 ไว้จำนวน 50 ข้อ

7. นำข้อสอบที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 50 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบางประกอกวิทยาคม จำนวน 100 คน ซึ่งผ่านการเรียนเรื่องภาษากับคติชาวบ้านมาแล้ว หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 (Kuder Richardson 20) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168 - 169) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77

### การสร้างแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

#### 1. ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบที่ปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองของ วินัย ธรรมศิลป์ (2527 : 115) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบด้านต่าง ๆ 6 ด้านคือ ด้านจิตใจมั่นคง จำนวน 11 ข้อ ด้านกล้าแสดงออก จำนวน 11 ข้อ ด้านเป็นผู้นำ จำนวน 12 ข้อ ด้านกล้าตัดสินใจ จำนวน 13 ข้อ ด้านกล้าเผชิญความจริง จำนวน 13 ข้อ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งฉบับมีจำนวน 70 ข้อ เป็นแบบทดสอบชนิด 2 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบทดสอบใหม่ให้เหมาะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และได้หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นใหม่

#### 2. เกณฑ์การให้คะแนน

แบบทดสอบแต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 1 คะแนนเท่ากันให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบตรงกับบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเองให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบไม่ตรงกับบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

#### 3. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของ วินัย ธรรมศิลป์ (2527 : 115) ซึ่งใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 100 คน นำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ที่ไม่ใช่งroupตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t-test เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524 : 137 - 139) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 168) ได้ค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.82 - 8.26 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า ✓

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 216) ซึ่งมีลักษณะดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T <sub>1</sub>	X	T <sub>2</sub>
CR	T <sub>1</sub>	-	T <sub>2</sub>

สัญลักษณ์ที่ใช้แบบแผนการวิจัย

- E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
- C แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)
- X แทน การสอนแบบนวัตนาการ
- แทน การสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
- T<sub>1</sub> แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
- T<sub>2</sub> แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)
- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)

### วิธีดำเนินการทดลอง

วิธีดำเนินการทดลอง กระทำตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1. ทำการทดสอบก่อนการเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยข้อสอบ  
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 50 ข้อ เวลา 50 นาที และแบบทดสอบวัดความ  
เชื่อมั่นตนเอง จำนวน 70 ข้อ เวลา 20 นาที
2. ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน และใช้  
เวลาสอน 14 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้วิธีสอนต่างกัันดังนี้
  - 2.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้การสอนแบบนาฏการ
  - 2.2 กลุ่มควบคุม สอนตามแผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยแบบทดสอบ  
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นตนเองชุดเดียวกับที่สอบ  
ก่อนการทดลอง
4. ตรวจสอบผลการสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

### สถิติที่ใช้

1. สถิติพื้นฐาน
  - 1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ  $\bar{X}$  แทนคะแนนเฉลี่ย  
 $\sum X$  แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด  
 $N$  แทนจำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และ  
 อังคณา สายยศ. 2531 : 63)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ  $S^2$  แทนความแปรปรวนของคะแนน  
 $\sum X$  แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด  
 $\sum X^2$  แทนผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด  
 $N$  แทนจำนวนนักเรียนในกลุ่ม

## 2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

### 2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

(ท 051) และแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง คำนวณจากสูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[ 1 - \frac{\sum pq}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ  $r_{tt}$  แทนความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

$n$  แทนจำนวนข้อของแบบทดสอบ

$p$  แทนสัดส่วนของผู้ทำถูกในแต่ละข้อ =  $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

$q$  แทนสัดส่วนของผู้ทำผิดในแต่ละข้อ  $q = 1-p$

$S^2_t$  แทนคะแนนความแปรปรวนของ เครื่องมือที่จับ

2.2 หากค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผู้ใช้

t-test แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524 :

137 - 139)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{[S^2_H + S^2_L]/n}$$

เมื่อ  $t$  แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

$\bar{X}_H$  แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

$\bar{X}_L$  แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

$S^2_H$  แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

$S^2_L$  แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

$n$  แทน จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในแต่ละกลุ่ม

### 3. สถิติใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย(ท 051) และ

ความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t - test (ล้วน สายยศ และ

อังคณา สายยศ. 2531 : 85 - 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}} \quad df = \frac{(S^2_1/n_1 + S^2_2/n_2)^2}{\frac{(S^2_1/n_1)^2}{n_1 - 1} + \frac{(S^2_2/n_2)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าใช้พิจารณา

$\bar{X}_1$  แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

$\bar{X}_2$  แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม

$S^2_1$  แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มทดลอง

$S^2_2$  แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มควบคุม

$n_1$  แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง

$n_2$  แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

## บทที่ 4

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอตามลำดับความมุ่งหมายดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการ และการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
2. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการ และการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการ กับกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
- จากการทดลองสอนวิชาภาษาทั้งวัฒนธรรมด้วยการสอนแบบนฏการกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มควบคุมที่สอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของทั้งสองกลุ่มก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ปรากฏผลดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ วิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$S^2$	t
กลุ่มทดลอง	20	22.1	9.15	0.92
กลุ่มควบคุม	20	21.05	16.16	

จากตาราง 2 พบว่าคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนดำเนินการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ นั่นคือก่อนเริ่มการทดลอง ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีพื้นฐานใกล้เคียงกัน ( $t_{.05, 35} = 2.04$ )

เมื่อสิ้นสุดการทดลองนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบ ปรากฏดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม  
หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$S^2$	t
กลุ่มทดลอง	20	31.35	17.38	3.10**
กลุ่มควบคุม	20	27.20	18.59	

\*\* p < .01

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ( $t_{.01, 38} = 2.75$ ) นั่นคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการ กับเรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบ  
 นานูการ กับกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อน  
 การทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$S^2$	t
กลุ่มทดลอง	20	38.65	32.34	0.65
กลุ่มควบคุม	20	39.30	96.95	

จากตาราง 4 พบว่าคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม  
 ก่อนดำเนินการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ( $t_{.05, 30} = 2.04$ ) นั่นคือก่อนเริ่ม  
 การทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเชื่อมั่นในตนเองใกล้เคียงกัน

เมื่อสิ้นสุดการทดลองนำคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมา  
 เปรียบเทียบ ปรากฏผลดังตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	$S^2$	t
กลุ่มทดลอง	20	45.70	34.32	0.12
กลุ่มควบคุม	20	45.40	87.83	

จากตาราง 5 คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ( $t .05, 32 = 2.04$ ) นั่นคือความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนันทนาการ กับกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งสรุปผลการศึกษาดังนี้

#### ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

#### สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

### วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน กลุ่มทดลองสอนด้วยการสอนแบบนาฏการ กลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

#### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้

2.1 แผนการสอน 2 แบบ คือ แผนการสอนแบบนาฏการ และแผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 051 วิชาภาษา กับวัฒนธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของข้อสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .77 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .24 - .83 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .23 - .70

2.3 แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของ วินัย ธรรมศิลา จำนวน 70 ข้อ โดยนำมาหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นใหม่ ปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.82 - 8.26 และค่าความเชื่อมั่น .87

#### 3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ทดสอบก่อนการทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

3.2 ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ใช้เนื้อหาเดียวกันระยะเวลาสอน 14 คาบเท่ากัน กลุ่มทดลองดำเนินการสอนโดยใช้การสอนแบบนาฏการ

กลุ่มควบคุมดำเนินการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

3.3 ทดสอบหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม และแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองชุดเดียวกับการทดสอบก่อนการทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยใช้  $t - test$

#### สรุปผลการทดลอง

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนวัตกรรมการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนวัตกรรมการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

#### อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการกับการเรียนด้วยการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม  
จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบนวัตกรรมการมี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 051 ภาษากับวัฒนธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวรรณิ ยะหะกร (2530 : 53) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้การแสดงละคร และสอนโดยการอภิปรายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ใช้การแสดงละคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนโดยการอภิปราย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา กุลธวัชวิชัย (2530 : 46) ที่ทดลองใช้การสอนแบบนาฏการ สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนาฏการกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา ประพตติกิจ (2527 : 104) ซึ่งพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครมีผลสัมฤทธิ์ทางการพูดสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการฝึกพูดประโยค นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับที่ อมรา ปฐภิญโญธรรม (2522 : 145 - 147) ได้วิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนแบบละครในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สื่อการสอนแบบละครมีคุณค่าในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงและใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งเป็นประโยชน์ช่วยย้ําให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบนาฏการสามารถสร้างประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้วิธีหนึ่ง เพราะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์การแสดง ทั้งการใช้สถานการณ์จำลอง การแสดงกลางแปลง และการทายปริศนาท่าทาง ผู้เรียนได้ฝึกฝนการทำงานกลุ่ม ได้ปรึกษาหารือวางแผนการแสดงต่าง ๆ ร่วมกัน ได้ฝึกการแสดงออกด้วยท่าทางและคำพูด ฝึกทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ทั้งสามารถใช้ทักษะทั้ง 4 นี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกสนานและเพลิดเพลิน ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน ทั้งผู้เรียนยังได้แนวคิดและประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการแสดงหรือชมการแสดง ผู้สอนมีโอกาสดำเนินการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านความเข้าใจเนื้อหา ความรู้สึกและทัศนคติ การสอนแบบนาฏการนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ลึกซึ้ง จดจำได้ดีและสามารถนำความรู้ที่ให้เป็นประโยชน์ได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวทั้งหมดนี้จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบนาฏการสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

## 2. ความเชื่อมั่นในตนเอง

จากผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการสอนแบบนาฏการกับเรียนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

การที่นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยการสอนแบบนาฏการกับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะความเชื่อมั่นในตนเองนั้นพัฒนามาจากการยอมรับของครอบครัวและสังคม จากเอกสารประกอบการสอนชุดการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2524 : 38 - 40) กล่าวว่าประสบการณ์สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการเกิดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก บุคคลที่มีส่วนส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กคือผู้ที่มีส่วนสร้างประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้กับเด็ก สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางสังคมก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ มานิดา ทองทวี (2526 : 12) ที่ว่าบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองคือบรรยากาศในการอบรมของพ่อแม่ที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก กล้าคิด กล้าทำ นอกจากนี้ สุรเกียรติ์ ลิ้มเจริญ (2523 : 53) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองในชั้นเรียนที่มีวินัยแบบประชาธิปไตยแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย ปรากฏว่านักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงสุด ซึ่งในการทดลองครั้งนี้ การสอนแบบนาฏการและการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกตามความรู้ความสามารถ นักเรียนจึงพัฒนาความคิด การนับถือตนเองอันเป็นรากฐานของความเชื่อมั่นในตนเองได้ไม่แตกต่างกัน ทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองเพียง 14 คาบ อาจน้อยเกินไปที่จะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองได้ เพราะความเชื่อมั่นในตนเองต้องเกิดจากการฝึกฝน

อบรมเพิ่มเติมอยู่เสมอ ๆ จนมีทักษะความสามารถสูง และแบบทดสอบที่นำมาใช้วัดความเชื่อมั่นในตนเองนั้นเป็นแบบปรนัย 2 ตัวเลือก ซึ่งตัวเลือกมีจำนวนน้อยเกินไป ผู้ตอบแบบทดสอบอาจตอบได้ไม่ตรงกับความรู้สึกของตนเอง รวมทั้งคำถามบางข้อไม่สามารถวัดความเชื่อมั่นในตนเองได้ชัดเจนอีกด้วย

### ข้อเสนอแนะ

#### 1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัยพบว่าการสอนแบบนวัตกรรมการนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจึงควรใช้การสอนแบบนวัตกรรมการในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ได้ฝึกทักษะทำท่างและคำพูด ได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้แสดง ได้คิด ได้แก้ปัญหา ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขของนักเรียนในอนาคต

1.2 ควรเสนอการสอนแบบนวัตกรรมการให้เป็นที่รู้จักของครูทั่วไป ควรจะเน้นให้ใช้นวัตกรรมการหลาย ๆ แบบ และเริ่มใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อฝึกให้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกลักษณะการเป็นผู้นำทำให้กล้าแสดงความคิดเห็น เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

1.3 ในการสอนแบบนวัตกรรมการนี้ ครูผู้สอนต้องให้ความสนใจกับนักเรียนในขณะที่ทำกิจกรรมเพื่อที่จะได้เป็นที่ปรึกษา และช่วยให้นักเรียนแก้ไขปัญหในการเรียนได้ การสร้างบรรยากาศที่ดี การให้กำลังใจ ให้ความมั่นใจ จะทำให้นักเรียนเกิดความสบายใจ มีความเชื่อมั่นในการแสดงและในการปฏิบัติกิจกรรม

1.4 การสอนแบบนวัตกรรมการมีรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ครูผู้สอนควรเลือกใช้นวัตกรรมการในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับโอกาส เนื้อหา และวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การเรียนภาษาไทยของนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการสอนแบบนฏการกับวิธีสอนแบบอื่น ในระดับ  
ชั้นอื่น ๆ และในวิชาอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสอนแบบนฏการกับตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม  
เช่น ความมีวินัยในตนเอง ความสนใจในการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติ เป็นต้น

บรรณานุกรม

## บรรณานุกรม

- เกษม ศิริสัมพันธ์. "ของฝากจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ," สารสัมพันธ์.  
กรุงเทพฯ : กองการมัธยมศึกษา ; เมษายน, 2525.
- โกวิท วรพิพัฒน์. "ความต้องการพื้นฐานทางการเรียน," การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ.  
กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2523.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อสอบภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
ประสานมิตร, 2526.
- จิตต์นิภา ภักดีชุมพล. กิจกรรมการเรียนและการสอนภาษาไทยมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน  
สาธิต. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. อัดสำเนา.
- จิรมา ลิมป์เลิศเสถียร. การนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช  
2524 ไปใช้ในโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. ภาษากับวัฒนธรรม. พระนคร : วัฒนาพานิช, 2518.
- ฉวีวรรณ กินาวงศ์. การละครสำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- ฉันทนา กุลธวัชวิชัย. การทดลองสอนแบบนฏการในวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ขั้น ม.1.  
ปริณยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,  
2530. อัดสำเนา.
- ชวลิต ผู้ภักดี. โครงการเสนอเพื่อจัดนฏการประกอบการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษา  
ปริญญาตรี สาขาวิชาเอก - โท ภาษาไทยในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง. วิทยานิพนธ์  
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- ชวาล แพร่ตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2527.
- \_\_\_\_\_. เทคนิคการเขียนคำถามเลือกตอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กึ่งจันทร์การพิมพ์, 2531.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. นฏกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ :  
ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

- เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความมั่นใจในตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- ชูศรี หลักเพชร ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. การสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2524.
- เดโช สวานนท์. "การสร้าง ความเชื่อมั่นในตนเอง," รวบรวมข้อเขียนและบทความทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2516.
- เด่นดวง พุ่มศิริ. ศิลปะการละครทางปฏิบัติตอนศิลปะระหว่างการจัดแสดงละคร. คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม, 2521.
- เต็มศิริ บุญสิงห์. วิชาชุดครูประกาศนียบัตรครูมัธยมศึกษานาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2514.
- เต็มศิริ บุญสิงห์ และเจือ สตะเวทิน. การละครเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2526.
- ทัตติมา ระเบียบดี. ผลการใช้เทคนิค "แม่แบบ" โดยใช้สไลด์การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนฤพิทยะวารณาลัย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- นิตยา ประพดติกิจ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาครูวิชาเอกภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครกับการมีกรุปประโยค. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

- นิพนธ์ แจ้งเอียด. การศึกษามูลึกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิติต์. ปริณณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ สุขปริติ และลัดดา สุขปริติ. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุนทรกิจการพิมพ์, 2517.
- บุญถิ่น อัดถากร. "ข้อคิดเห็นในการสอนภาษาไทย," ใน คำปราศรัยและคำบรรยายของ นายบุญถิ่น อัดถากร พ.ศ. 2502 - 2514. หน้า 292 กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2514.
- บุญเหลือ ทองเอียด และสุวรรณ นานู. การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพการพิมพ์, 2523.
- บุญเหลือ เพทยสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. กรุงเทพฯ : ดาวดีการพิมพ์, 2523.
- ประวหิน พวงสำลี. หลักนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2506.
- ประหยัด จิระวรพงษ์. เทคโนโลยีทางการสอน 301 เทคโนโลยีทางการสอน. กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา, 2521.
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ปภีณะกะของป.ม. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2509.
- พรรณราย ทริทยะประภา. "การเข้าใจธรรมชาติของคนและการสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง," จันทร์เกษม 173 : 4 - 14 ; กรกฎาคม - สิงหาคม 2526.
- พิณทอง ทองแถม, ม.ล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีมรดกเรื่องพระอภัยมณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้หุ่นกระบอกกับการสอนแบบอภิปราย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. "การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย," เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.
- มนตรี แยมกสิกร. การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน. สงขลา : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2526.

- มานิตา ทองทวี. การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและรายบุคคล ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- มาลี วงษ์แก้ว. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรการพิมพ์, 2531.
- วราภรณ์ อินทรชัยศรี. ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ การยอมรับตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กวัยรุ่น. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- วารุณี ธนวรรณิช. "ทำอย่างไรจึงจะเชื่อมั่นในตนเอง," แนะแนว 15(77) : 50 - 52 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2524.
- วาสนา ชาวหา. เทคโนโลยีทางการศึกษา. ชลบุรี : อักษรสยามการพิมพ์, 2523.
- วาสนา บัณฑิตย์. ผลการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเลยอนุกุลวิทยาลัย จังหวัดเลย. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529. อัดสำเนา.
- วิจิตร วรุดมางกูร. "การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและการปรับปรุงบุคลิกภาพ," ประชาบาล 11(4) : 8 - 10 ; กรกฎาคม 2521
- วิชากร, กสม. รายงานการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.
- วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โอเดียนการพิมพ์, 2518.

- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3.  
กรุงเทพฯ : เรือนอักษรการพิมพ์, 2524.
- วินัย ธรรมศิลา. การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดเชียงใหม่. ปริมาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527. อัดสำเนา.
- ฉิมลรัตน์ ชัยสิทธิ์. การแสดงผลภาพสมมุติในการสอนกลุ่มบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- ฉิมลศรี อนุมัย. หลักการบริหารและการจัดการแสดง. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2524.
- วิสันต์ บัณฑิตวงศ์. ศิลปการพูดและการครองใจคน. กรุงเทพฯ : เสริมวิทย์บรรณาการ,  
2523.
- วิสิฐ ทองแสง. การทดลองผลการเรียนรู้เนื้อหาวิชาจากการใช้แผ่นภาพโปร่งแสงชนิดที่  
เคลื่อนไหวด้วยเครื่องฉายวัสดุโปร่งแสง. ปริมาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- วิภา วิสเทัญ. "การสอนโดยการใช้บทบาทสมมุติ," วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน.  
1 : 1 - 9 ; มกราคม - มิถุนายน 2529  
ศึกษาธิการ, กระทรวง. 94 ปี กระทรวงศึกษาธิการ 1 เมษายน 2529. กรุงเทพฯ :  
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. คู่มือการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช  
2524. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2523.
- ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น  
พ.ศ. 2524 ของเขตการศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา เอกสารหมายเลข 5. 2528.  
อัดสำเนา.
- สดใส พันธุมโกมล. "ศิลปการละครกับเยาวชน," อักษรศาสตร์วิจารณ์. 2 - 4 ;  
กันยายน 2526.

- สมม ครุฑเมือง. การสอนภาษาไทยเอกสารประกอบการเรียน. พิษณุโลก : ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มศว พิษณุโลก, 2523.
- สมชาติ ศิริวงศ์. ปัญหาการสอนภาษาไทยที่มัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนข้างกลวิทยา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.
- สมเดช อาริสวัสดิ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทย และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ ตีรพัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกรับผิดชอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ ศิริเจริญ และคนอื่น ๆ. คู่มือการใช้วัสดุทัศนศึกษาโครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงการศึกษาดิจิทัล. 2506.
- สมพร พลอยงาม. การทดลองสอนความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- สมพร มั่นตะสูตร. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- สมพล ฐัญญา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลักภาษาไทยด้วยการสอนแบบบรรยาย โดยการใช้และไม่ใช้เกมและเพลงประกอบการสอน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ ชินพันธุ์. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรู้สึกรับผิดชอบและวินัยภาพแห่งตน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- สมทร ศิริวิ. วิธีสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง. กรุงเทพฯ : ประมวลสาสน์, 2522.

- สวนา พรพัฒน์กุล. "ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของไทย," รายงานการวิจัยฉบับที่ 22 ;  
มกราคม 2520
- ส. สายสุเมธ. "เรื่องความสำเร็จ," วัฒนธรรมไทย. 15(10) : 37 - 40 ; ตุลาคม  
2519.
- สามัญศึกษา กรม. สารศึกษานิเทศก์. 80 - 81 ; กรกฎาคม - สิงหาคม (หมวดภาษาไทย)  
2529. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- สาสินี หมายเจริญ. โครงการเสนอการจัดนากการประกอบการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา  
ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,  
2529, อัดสำเนา.
- เสนีย์ วิลาวรรณ. ภาษากับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- สุกัญญา ธารีวรรณ. หลักการสอนและเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เฉลิมชัย  
การพิมพ์, 2523.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการชุดการสอนชุดการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก เล่ม 2.  
กรุงเทพฯ : กราฟิคอาร์ต, 2524.
- สุจรีต เพ็ชรชอบ. หลักสูตรลักษณะแนวใหม่และพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สุจรีต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :  
ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุชา จันทน์เอม. ปัญหาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2521.
- สุระ ดามาพงศ์. การวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยม  
ศึกษาปีที่ 5. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สุรเกียรติ์ ลัมเจริญ. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวลกับระเบียบ  
วินัยในชั้น. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

- สุวรรณี ยะกร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้การแสดงละครและสอนโดยการอภิปราย.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ทะชันนำ พงศ์ยี่หล้า. การศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทาง  
การเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้น ม.1. ปริญาวิทยานิพนธ์ กศ.ม.  
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. คู่มือการสอนภาษาไทยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. พระนคร :  
ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- อัจฉรา เนตรล้อมวงค์. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปริญาวิทยานิพนธ์ กศ.ม.  
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2531. อัดสำเนา.
- อดุลย์พันธ์ เนตรชัย. การใช้ละครประกอบการสอนวรรณคดีไทยเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก  
กัณฑ์กุมาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- อมร จิตตะชัย. การสำรวจวิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนจังหวัดพระนคร.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- อมรา ปฐกัญญ์. การใช้สื่อการสอนแบบละครในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.
- อารีย์ เศรษฐชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึก  
รับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล  
สุภาภาชาตไทย. ปริญาวิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร  
2520, อัดสำเนา.
- อุดม ส้าอังก์กุล. ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทย  
ภาคกลาง. ปริญาวิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

- Baruch, D. New Ways in Discipline. New York : Mc Graw-Mill Book Company, 1968.
- Blair, Glenn Myers. Educational Psychology. New York : Macmillan Company, 1968.
- Breckenridge, Marian Edgar. Child Development. Philadelphia : W.B. Saunders Company, 1955.
- Browne, C G. and Thomas S. John. The Study of Leadership. Illinois : The Interstates Printer and Publishers, Inc. 1968.
- Child Study Association of America. Our Children Today. New York : The Viking Press, 1952.
- Dale, Edgar. Audio - Visual Methods in Teaching rev.ed. New York : Hall, Rinehart and Winston, 1954.
- Dugger, Jame A. "A Study of Measurable Personal Factors of Leaders and Non - Leaders Among University Woman," Dissertation Abstract. 30 : 1817-A, 1969.
- Fan, Chung - Teh. Item Analysis Table. Prinecton, New Jersey : Educational Service, 1952.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : Mc Grawhill Book. Company, 1973.
- Mawrice Imhoof. Drama and Language Learning English Teaching. Forum Vol VI. No. 4 ; September - October, 1973.
- Mc Candlem, Boyd R. and Ellis D. Evans. Children and Youth : Psychological Development. 2nd. ed, New York : Halt, Rinehart and Winston, 1978.
- Mussen, Paul Henry and others. Child Development and Personality. New York : Harper & Row, 1969.
- Painter, J.J. "An Investigation of the Relationship Between Self-Confidence, Personality and Related Behavior Among Males," Dessertation Abstract. 29 : 760-B, 1968.
- Peter Chilreen. Teaching Improvised Drama. London : B.T. Bastsford Ltd, 1978.
- P. Lindsay. "The Use of Drama in TEFL," English Language Teaching Journal. 29 (October, 1974 : 55 - 59)
- Roger, Willaga M. Teaching Foreign Langaue Skills. The University of Chicago Press. 1968.

Smith, Henry C. Personality Adjustment. New York : Mc Graw-Hill Book Company, 1961.

Stevick, Earl W. "A Review of Foreign Language Teaching Techniques," The Modern Language Journal. 52 : 201 ; April, 1979.

Symonds, Addington F. Teaching Yourself Personality Efficiency. London : The English University Press, 1964.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ตาราง 6 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 051)

ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ	ข้อที่	p	r	Δ
1	.75	.32	10.3	18	.27	.70	15.4	35	.46	.32	13.4
2	.29	.44	15.1	19	.33	.21	14.7	36	.69	.53	11.1
3	.73	.66	10.6	20	.59	.33	12.0	37	.31	.40	14.9
4	.53	.25	12.7	21	.31	.40	14.9	38	.56	.32	12.4
5	.45	.35	13.5	22	.72	.48	10.7	39	.41	.30	13.9
6	.33	.42	14.8	23	.44	.31	13.6	40	.53	.62	12.7
7	.42	.23	13.8	24	.42	.27	13.8	41	.24	.35	15.8
8	.77	.38	10.0	25	.77	.23	10.1	42	.40	.54	14.0
9	.56	.32	12.4	26	.75	.63	10.3	43	.75	.63	10.3
10	.33	.67	14.7	27	.33	.27	14.8	44	.64	.53	11.6
11	.75	.63	10.3	28	.44	.48	13.6	45	.58	.42	12.2
12	.27	.23	15.4	29	.40	.33	14.1	46	.52	.47	12.8
13	.23	.41	16.0	30	.69	.23	11.0	47	.70	.51	10.9
14	.58	.36	12.2	31	.72	.23	10.7	48	.77	.49	10.1
15	.38	.24	14.2	32	.50	.26	13.0	49	.40	.33	14.1
16	.75	.63	10.3	33	.45	.29	13.5	50	.35	.32	14.5
17	.48	.34	13.2	34	.77	.25	10.0				

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 051) ฉบับนี้มีความเชื่อมั่น .77

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	3.75	26	2.07	51	3.13
2	2.37	27	3.92	52	1.82
3	4.21	28	2.58	53	1.82
4	3.13	29	3.67	54	2.00
5	2.03	30	1.82	55	2.18
6	2.33	31	3.53	56	2.18
7	3.43	32	3.39	57	3.30
8	2.72	33	2.80	58	2.34
9	4.88	34	2.76	59	5.19
10	2.30	35	4.80	60	4.22
11	2.69	36	4.75	61	6.15
12	3.11	37	1.92	62	2.18
13	3.64	38	3.53	63	5.22
14	2.34	39	1.92	64	5.31
15	2.30	40	2.47	65	1.82
16	4.67	41	4.18	66	2.47
17	1.94	42	4.68	67	2.00
18	3.44	43	3.03	68	3.14
19	2.31	44	6.49	69	4.17
20	2.37	45	4.80	70	3.48

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
21	1.95	46	2.00		
22	2.67	47	2.00		
23	2.26	48	2.50		
24	2.07	49	2.43		
25	2.03	50	8.26		

แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองฉบับมีค่าความเชื่อมั่น .87

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยรายวิชาภาษาถิ่นวัฒนธรรม ท 051  
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

วิชาภาษากับวัฒนธรรม ท 051

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว  
ลงในกระดาษคำตอบ (ข้อสอบมีจำนวน 50 ข้อ)

1. ข้อใดไม่ใช่คติชาวบ้านประเภทใช้ถ้อยคำเป็นหลัก
  - ก. ปริศนาคำทาย
  - ข. นิทานชาวบ้าน
  - ค. เพลงกล่อมเด็ก
  - ง. งานฝีมือชาวบ้าน
  - จ. การละเล่นของเด็ก
2. คติชาวบ้านข้อใดมีความสัมพันธ์กับภาษาอย่างมาก
  - ก. ปริศนาคำทาย
  - ข. เพลงชาวบ้าน
  - ค. เพลงกล่อมเด็ก
  - ง. นิทานชาวบ้าน
  - จ. การละเล่นของเด็ก
3. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะภาษาของคติชาวบ้าน
  - ก. ใช้ประโยคสั้น ๆ
  - ข. ใช้คำคล้องจองมีสัมผัส
  - ค. ใช้คำที่มีความหมายเข้าใจง่าย
  - ง. ใช้คำให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
  - จ. ใช้ถ้อยคำระดับภาษาปากเป็นส่วนมาก

4. คติชาวบ้านข้อใดเกิดจากความต้องการปลูกฝังจริยธรรม
- ก. เพลงกล่อมเด็ก
  - ข. เพลงชาวบ้าน
  - ค. นิทานชาวบ้าน
  - ง. ปริศนาคำทาย
  - จ. สำนวน สุภาษิต คำพังเพย
5. คติชาวบ้านมีคุณค่าด้านใดมากที่สุด
- ก. ด้านการศึกษา
  - ข. ด้านการประกอบอาชีพ
  - ค. ด้านการอบรมสั่งสอน
  - ง. ด้านการวางระเบียบวินัย
  - จ. ด้านการธำรงรักษาวัฒนธรรม
6. คติชาวบ้านทำให้เราเห็นถึงความแตกต่างและความคล้ายคลึงกันของภาษาถิ่น  
ข้อใดต่อไปนี้มีความหมายแตกต่างจากข้ออื่น
- ก. หร้อย
  - ข. ลำแต้
  - ค. ม่วนแต้
  - ง. แชนอีหลี
  - จ. หร้อยจ้าน
7. ประโยชน์ทางอ้อมของเพลงกล่อมเด็กคืออะไร
- ก. เป็นการอบรมสั่งสอน
  - ข. ช่วยทำให้เด็กนอนหลับสบาย
  - ค. ช่วยทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ
  - ง. ช่วยทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน
  - จ. ช่วยผ่อนคลายความเหนื่อยของผู้ร้อง

8. บทกลอนสำหรับเด็กไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาลักษณะใด

- ก. ใช้คำสั้น ๆ ง่าย ๆ
- ข. ใช้ภาษาพื้นบ้าน
- ค. ใช้คำมีสัมผัสคล้องจอง
- ง. ใช้คำถูกต้องตามฉันทลักษณ์
- จ. ใช้คำที่มีความหมายเป็นนัย

9.           วัดเอ๋ยวัดโบสถ์                   ปลุกต้นข้าวโพดสาธิต  
 ลูกเขยตกยาก                           แม่ยายก็พรากรุกสาวหนี  
 ต้นข้าวโพดสาธิต                       ปานฉะนี้จจะโรยรา

เพลงกล่อมเด็กบทนี้สะท้อนสภาพสังคมด้านใด

- ก. ด้านศาสนา
- ข. ด้านเกษตรกรรม
- ค. ด้านชีวิตครอบครัว
- ง. ด้านการอบรมเลี้ยงดู
- จ. ด้านการประกอบอาชีพ

10. การละเล่นของเด็กข้อใดแตกต่างจากข้ออื่น

- ก. เตย
- ข. ดั่งเต
- ค. หมากเก็บ
- ง. งูกินหาง
- จ. ขี่ม้าส่งเมือง

11. การละเล่นของเด็กข้อใดที่เป็นการตีกลองพริบและออกกำลังกาย

- ก. งูกินหาง
- ข. ชักคะเย่อ
- ค. มอญซ่อนผ้า
- ง. ขี่ม้าส่งเมือง
- จ. รีรีข้าวสาร

12. เพลงชาบ้านนิยมร้องเมื่อใด

- ก. เมื่อมีงานมงคล
- ข. เมื่อมีการฉลองประจำปี
- ค. เมื่อมีการร่วมแรงกันทำงาน
- ง. เมื่อมีเวลาว่างจากการทำงาน
- จ. เมื่อมีการประกวดแข่งขันกัน

13. ข้อใดไม่ใช่ชนิดของเพลงในการละเล่นพื้นเมือง

- ก. เพลงฉ่อย
- ข. เพลงเรือ
- ค. เพลงลำตัด
- ง. เพลงร่ำวง
- จ. เพลงเกี่ยวข้าว

14. เพลงประเภทใดไม่ต้องอาศัยพ่อเพลงแม่เพลง

- ก. เพลงเรือ
- ข. เพลงฉ่อย
- ค. เพลงร่ำวง
- ง. เพลงลำตัด
- จ. เพลงโคราช



18. เพลงที่นิยมร้องเล่นกันในระหว่างออกพรรษาคือเพลงอะไร

- ก. เพลงเรือ
- ข. เพลงฉ่อย
- ค. เพลงลำตัด
- ง. เพลงพวงมาลัย
- จ. เพลงเกี่ยวข้าว

19. เพลงชาวบ้านส่วนใหญ่ทำนองเพลงออกไปลักษณะใด

- ก. ชิงชู้สาว
- ข. ปะทะคารม
- ค. ตัดพ้อต่อว่า
- ง. เกี่ยวพาราตี
- จ. อ้อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์

20. เพลงประเภทใดที่เกิดจากความเชื่อเรื่องการทรงเจ้าเข้าผี

- ก. เพลงฉ่อย
- ข. เพลงเรือ
- ค. เพลงเหย่ย
- ง. เพลงแม่ศรี
- จ. เพลงพวงมาลัย

21. ข้อความที่สั้น ๆ กระทัดรัดแต่มีความหมายชัดเจน มีคติสอนใจตรงกับข้อใด

- ก. คำคม
- ข. โวหาร
- ค. สำนวน
- ง. สุภาษิต
- จ. คำพังเพย

22. ข้อความใดมีความหมายต่างจากข้ออื่น

- ก. ฝีเข้าฝักออก
- ข. คงเส้นคงวา
- ค. ลมเพลมพัด
- ง. ลักปิดลักเปิด
- จ. น้ำขึ้นน้ำลง

23. ข้อความใดที่มีความหมายเกี่ยวกับการเข้าสังคม

- ก. สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น
- ข. น้ำขุ่นไว้ในน้ำใสไว้นอก
- ค. ไม้อ่อนคัตงายไม้แก่ตัดยาก
- ง. ดูวัวให้ดูหางดูนางให้ดูแม่
- จ. โพนอย่านำออกโพนอกอย่านำเข้า

24. คนที่ภายนอกเฉย ๆ เยียบ ๆ แต่อาจซ่อนความคิดอะไรไว้โดยนี้ก็ไม่ถึง กล่าวเป็นสำนวนว่าอย่างไร

- ก. คมในฝัก
- ข. น้ำนิ่งไหลลึก
- ค. เสือเฒ่าจำศีล
- ง. น้ำขุ่นไว้ในน้ำใสไว้นอก
- จ. พุดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

25. ข้อความใดมีความหมายต่างจากข้ออื่น

- ก. ฟ้ำสูงแผ่นดินต่ำ
- ข. ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น
- ค. อย่าเอื้อมเด็ดดอกฟ้า
- ง. ตักน้ำใส่กะโหลกชะโรงคูเงา
- จ. อย่าฝ่สูงให้เกินศักดิ์

26. คำพังเพยว่า "ตักน้ำไม่ไหลตักไฟไม่ไหม้" มีความหมายโยงถึงใครได้

- ก. นุชได้รับมรดกสืบล้านบาท
- ข. ไหม่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ที่หนึ่ง
- ค. แจ้เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงโด่งดัง
- ง. กวางได้รับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ
- จ. บิดที่ใช้เวลาว่างช่วยงานมูลนิธิร่วมกตัญญู

27. สำนวนใดมีความหมายแตกต่างจากข้ออื่น

- ก. ฟ้ำสูงแผ่นดินต่ำ
- ข. ข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย
- ค. เรือล่มเมื่อจอดตาบอดเมื่อแก่
- ง. สวรรค์อยู่ในอกนรกอยู่ในใจ
- จ. ทำคุณบูชาโทษโปรดสัตว์ได้บาป

28. สำนวนข้อใดช่วยถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีโบราณได้

- ก. เข้าใต้เข้าไฟ
- ข. ผิ้งรอกผิ้งรอก
- ค. กิ้งก่าได้ทอง
- ง. ใต้หน้าส้มหลัง
- จ. กงเกวียนกำเกวียน

29. สำนวนข้อใดที่มีที่มาจากกีฬาชนิดหนึ่ง

- ก. โกลบินเที่ยง
- ข. หมูไปไก่อมา
- ค. ตาดีตาร้าย
- ง. หมาจนตรอก
- จ. ดูตาม้าตาเรือ

30. "ก้นหม้อยังไม่ทันดำ" เป็นสำนวนเกิดจากอะไร
- การกระทำ
  - สิ่งแวดล้อม
  - การประกอบอาชีพ
  - ระเบียบแบบแผน
  - ความเชื่อโชคลาง
31. ความหมายของสำนวนใดที่ผู้เป็นภรรยาไม่พึงกระทำ
- ตื่นก่อนนอนทีหลัง
  - น้ำขุ่นไว้ให้น้ำใสไว้นอก
  - มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
  - พินอย่านำออกพินออกอย่านำเข้า
  - เห็นเขาดีใครได้ เห็นเขาไร้ดูแคลน
32. ข้อใดใช้สำนวนไม่ถูกต้อง
- รัฐบาลสั่งให้ยกเครื่องกรมตำรวจใหม่
  - ชีวิตของคนกรุงเทพฯ เหมือนการตายผ่อนส่ง
  - ละครเรื่องคู่กรรมฉายละครเรื่องอื่นก็ชิตซ้าย
  - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมลาออกรวดเร็วยิ่งฟ้าผ่า
  - เขาทำงานแบบเข้าขามเย็นขาม จึงไม่มีความก้าวหน้า
33. การเล่น "พระหมี่" คล้ายกับคติชาวบ้านข้อใด
- คำพิงเพย
  - เพลงชาวบ้าน
  - ปริศนาคำทาย
  - เพลงกล่อมเด็ก
  - การละเล่นของเด็ก

34. ประโยชน์ที่มากที่สุดของปริศนาคำทายคืออะไร

- ก. แก้ความเหงา
- ข. ฝึกให้รู้จักคิด
- ค. ทำให้รักธรรมชาติ
- ง. ให้ความสนุกสนาน
- จ. ช่วยให้รู้จักสังเกต

35. ข้อใดเป็นปริศนาคำทายปัญหาชาวน้ำ

- ก. ตัวอยู่น้ำตาอยู่บ้าน
- ข. คนจันท่านไม่จิงไม่จน
- ค. ตาเบ๊ะหลังโกงลงน้ำไม่ขุ่น
- ง. อ้ายโง่เดินหน้าอ้ายบ้าตามหลัง
- จ. ต้นเท่าลำหวายใบกระจายเต็มแม่น้ำ

36. "ตัวยาวเกือบวา มีพื้นที่เดียว กินดินเป็นอาจิม"

ปริศนาคำทายนี้มาจากอะไร

- ก. การเดินทาง
- ข. การแต่งกาย
- ค. การเข้าสังคม
- ง. การมีครอบครัว
- จ. การประกอบอาชีพ

37. "ดำแล้วขาว ยาวแล้วสั้น มั่นแล้วคอน"

ปริศนาคำทายนี้หมายถึงอะไร

- ก. การเปลี่ยนแปลงของโลก
- ข. ความไม่แน่นอนของชีวิต
- ค. คำพูดที่เป็นความแน่นอน
- ง. การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย
- จ. ลักษณะสิ่งที่เป็นธรรมชาติ

38. เรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาด้วยปากและมีความจริงบ้าง ทั้งต้องอาศัยหลักฐานอ้างอิงประกอบ

คือเรื่องประเภทใด

- ก. นิทาน
- ข. ตำนาน
- ค. เรื่องเล่า
- ง. นิยาย
- จ. พงศาวดาร

39. เรื่อง "ปลาบู่ทอง" เป็นนิทานชาวบ้านประเภทใด

- ก. นิทานท้องถิ่น
- ข. นิทานปริศนาร
- ค. นิทานสมัยใหม่
- ง. นิทานวีรบุรุษ
- จ. นิทานเทพนิยาย

40. ข้อใดไม่ใช่ช่วงวรรณคดีที่มีเค้าโครงมาจากนิทานพื้นเมือง

- ก. ไกรทอง
- ข. โคบุตร
- ค. สังข์ทอง
- ง. สาวเครือฟ้า
- จ. ขุนช้างขุนแผน

41. นิทานพื้นเมืองข้อใดเป็นของอำเภอนนทบุรี

- ก. ผาวังขี้
- ข. พระรถเสน
- ค. นานนพิทข้าง
- ง. ถาสีปล่อยลิ่ง
- จ. ปากเป็นเอก

42. นิทานเรื่องใดที่ตรงกับสภาวะจิตที่ว่า "ว่าแต่เขาอิเหนาเป็นเอง"

- ก. อีงอ่างกับโค
- ข. ไก่ได้พลอย
- ค. หมากับเงา
- ง. แมงป่องกับลูกปู
- จ. กระต่ายกับเต่า

43. "ให้เงินเหมือนผัก ให้หนักเหมือนแดง" คำอวยพรนี้ใช้ในโอกาสใด

- ก. วันเกิด
- ข. ลาจากกัน
- ค. งานแต่งงาน
- ง. สำเร็จการศึกษา
- จ. ได้รับตำแหน่งใหม่

44. คำอวยพรข้อใดที่แสดงถึงค่านิยมในการประกอบอาชีพ

- ก. ให้อายุมันขวัญยืน
- ข. ให้ได้เป็นเจ้าของคน
- ค. ให้มีเงินเต็มห้องมีทองเต็มหีบ
- ง. ให้มีลูกเต็มบ้านให้มีหลานเต็มเมือง
- จ. ให้ร่ำให้รวยถูกหวยรางวัลที่หนึ่ง

45. คำให้พรที่ว่า "ให้มีปัญญาเหมือนพระมหาลง พระน้ำใจเหมือนพระเดมิย์ ให้มีเหมือนพระเจ้ากรุงสยาม" คำให้พรนี้มาจากเรื่องอะไร

- ก. พระเดมิย์
- ข. พระมหาลง
- ค. พระเจ้าสิบชาติ
- ง. พระเจ้ากรุงสยาม
- จ. พระเวสสันดรชาดก

## 46. คำให้พรใดไม่เหมาะสมกับปัจจุบัน

- ก. ให้อยู่เย็นเป็นสุขให้คนสูงจูงคนต่ำ
- ข. ให้อยู่เรือนเหมือนเส้า ให้เฝ้าเรือนเหมือนแมวคราว
- ค. ให้เกิดทรัพย์สินมากผูกพันเขา ให้มีลูกเต้านำรักนำชม
- ง. ให้อยู่ครองกันจนไม้เท้ายอดทองกระบองยอดเพชร
- จ. ให้อยู่เย็นเป็นสุข ให้มีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง

## 47. การกระทำหรือเหตุการณ์ใดไม่เกี่ยวกับความเชื่อของคน

- ก. เขม่นตา
- ข. จิ้งจกร้องทัก
- ค. ตัวเงินตัวทองขึ้นบ้าน
- ง. นกแร้งเกาะหลังคาบ้าน
- จ. เด็กเล็กร้องมากจนผิดปกติ

## 48. ความเชื่อเรื่องใดน่าจะกระทำได้

- ก. ตะปูด่าให้เอาหม้อนุบจะหาย
- ข. เมมาเห็นผีให้ใช้น้ำล้างหัวล้านแก้
- ค. งูกัดให้เอาเชือกกล้วยรัดเหนือบาดแผล
- ง. ผู้หญิงท้องแก่กินงูลอกคราบทำให้คลอดง่าย
- จ. คนนอนกัดฟันให้กินเนื้อมะพร้าวที่ใช้ล้างหน้าศพ

## 49. การกระทำเกี่ยวกับความเชื่อข้อใดที่ไม่น่ากระทำในปัจจุบัน

- ก. การแต่งกายตามสีของวัน
- ข. การทำบุญตักบาตรในวันพระ
- ค. การบนบานขอโชคลาภจากต้นไม้
- ง. การอ่านคำทำนายโชคชะตาจากวารสาร
- จ. การสวดมนต์ท่องคาถาก่อนเข้าห้องสอบ

## 50. โคลงสุภาษิตโบราณ

กระเบื้องหนึ่งห้ามอย่าได้	ควรรอง
เมียรักอย่ามีสอง	สี่ได้
โคลงอย่าควรรอง	เป็นเหตุ
<u>เรือนอยู่สี่ห้องให้</u>	<u>เดือดร้อนรำคาญ</u>

ข้อห้ามในโคลงบทที่สี่มาจากความเชื่อเรื่องใด

- ก. เลขสี่เป็นเลขไม่ดีไม่เป็นมงคล
  - ข. จำนวนห้องในบ้านถ้าเป็นเลขคู่ไม่ดี
  - ค. บ้านมีลักษณะใหญ่โตเกินความจำเป็น
  - ง. จำนวนห้องมากทำให้สามีมีภรรยาได้หลายคน
  - จ. ถ้ามีสี่ห้องบ้านจะมีรูปร่างเหมือนเชิงตะกอนที่เผาศพ
-

แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึก หรือการกระทำบางส่วน ของนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง และเรื่องโดยทั่ว ๆ ไป ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา วิชาที่เรียนแต่อย่างไร ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ถามอย่างละเอียดและพิจารณาให้รอบคอบ แล้วจึง ตัดสินใจเลือกตอบ

2. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ถือว่าไม่มีคำตอบถูกหรือผิดประการใด ข้อสำคัญที่สุด ขอให้นักเรียนตอบแบบทดสอบนี้ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด คำตอบจะไม่มีผล กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน

3. วิธีการตอบ ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก หรือ ข ของกระดาษ คำตอบที่แจกให้โดยตรงข้อกัน (ใช้เวลาทำ 20 นาที)

ตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข
1.		X
2.	X	
3.	X	
4.		X
5.	X	

1. ถ้านักเรียนถูกเพื่อนยั่วมาก ๆ มีความรู้สึกอย่างไร
  - ก. โกรธมาก
  - ข. เฉย ๆ
2. เวล่านักเรียนเดินผ่านกลุ่มคนมาก ๆ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร
  - ก. ปกติ
  - ข. ใจสั้น
3. ถ้านักเรียนถูกรางวัลที่ 1 นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
  - ก. ตื่นเต้นมากจนนอนไม่หลับ
  - ข. ตื่นเต้นเล็กน้อยและดีใจ
4. ถ้าเพื่อน ๆ บอกว่า วันนี้นักเรียนแต่งตัวเซ็กซี่มาก นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
  - ก. อึดอัดใจ
  - ข. ธรรมดา
5. นักเรียนมักจะคิดถึงมดต้อยของนักเรียนมากน้อยแค่ไหน
  - ก. ไม่ค่อยคิด
  - ข. คิดบ่อย ๆ
6. เมื่อใกล้จะถึงวันสอบนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร
  - ก. วิตกกังวลมาก
  - ข. วิตกกังวลบ้างเล็กน้อย
7. ถ้าผู้อำนวยการโรงเรียนมีคำสั่งให้นักเรียนเข้าพบ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
  - ก. กลัวมาก
  - ข. ธรรมดา
8. เวลาใกล้จะถึงวันสอบ แต่นักเรียนยังเตรียมตัวไม่ทัน จะมีความรู้สึกอย่างไร
  - ก. จะพยายามทำจนสุดความสามารถ
  - ข. จะต้องสอบตกแน่ ๆ
9. เวล่านักเรียนออกไปพูดต่อหน้าคนมาก ๆ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร
  - ก. ใจสั้นพูดไม่ค่อยออก
  - ข. ตื่นเต้นเล็กน้อย
10. นักเรียนวิตกกังวลเกี่ยวกับตนเองมากน้อยแค่ไหน
  - ก. วิตกกังวลมาก
  - ข. วิตกกังวลบ้างเหมือนกัน
11. นักเรียนคิดว่าตัวนักเรียนเป็นอย่างไร
  - ก. มีความวิตกกังวล
  - ข. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
12. เวล่านักเรียนออกไปพูดหน้าชั้น นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร
  - ก. อยากให้จบเร็ว ๆ
  - ข. อยากพูดต่อมาก ๆ











ภาคผนวก ค

แผนการสอนแบบนวัตกรรมการ

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

แผนการสอนแบบนามการ  
(โดยใช้สถานการณ์จำลอง)  
แผนการสอนที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่อง การละเล่นของเด็ก (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการละเล่นของเด็ก
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นของเด็ก

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาวน์ปัญญา เจตคติ

จุดประสงค์นำทาง เมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะการละเล่นของเด็กในด้านท่าทางและภาษาที่ใช้ได้
2. บอกประโยชน์และคุณค่าของการละเล่นของเด็กได้
3. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการละเล่นของเด็กได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้เรื่องภาษากับวัฒนธรรมมาบ้างแล้ว
2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมายและประเภทของคติชาวบ้าน

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่อง การละเล่นของเด็ก

สื่อการสอน สถานการณ์จำลองที่ 1 เรื่อง การฝึกซ้อมการแสดงไปเผยแพร่วัฒนธรรมไทย

การสอนและกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนฟังเทปบันทึกเสียงการละเล่นของเด็ก "งูกินหาง"
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการละเล่นของเด็ก โดยกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงชีวิตวัยเด็ก

## ขั้นตอน

ใช้สถานการณ์จำลองสถานการณ์ที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

### 1. เตรียมการ

- 1.1 ครูอธิบายวิธีใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง
- 1.2 ครูสนทนารายละเอียดของสถานการณ์จำลองและแบ่งบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ให้นักเรียนโดยใช้บัตรข้อมูล

### 2. การแสดง

- 2.1 แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม
- 2.2 ครูแจกสถานการณ์จำลอง สถานการณ์ที่ 1 ให้นักเรียนทุกกลุ่ม
- 2.3 นักเรียนทุกกลุ่มศึกษาสถานการณ์จำลองที่ได้รับ
- 2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดแบ่งหน้าที่และฝึกซ้อมการแสดง
- 2.5 นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองที่ได้เตรียมไว้
- 2.6 นักเรียนบันทึกความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงลงในบันทึก

### 3. อภิปรายและสรุปผล

ให้ผู้ชมการแสดง และผู้แสดงร่วมกันอภิปราย สรุปเนื้อหา สรุปการแสดง และการเรียนรู้จากการแสดง โดยครูเป็นผู้คอยเสริมและสรุปทบทวนร่วมกับนักเรียนอีกครั้ง

### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการแสดงตามสถานการณ์จำลอง
2. ประเมินผลการอภิปรายและซักถาม

สถานการณ์จำลองที่ 1

การฝึกซ้อมการแสดงไปเผยแพร่วัฒนธรรมไทย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ให้นักเรียนคัดเลือกการละเล่นของเด็กจำนวน 3 ชุด เพื่อนำไปเผยแพร่วัฒนธรรมไทย  
เรื่องย่อ เนื่องจากกลุ่มนักเรียนได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนเยาวชนไทยไปเผยแพร่วัฒนธรรม  
 เกี่ยวกับการละเล่นของเด็ก งานงานแสดงการละเล่นของเด็กนานาชาติ การแสดงมีจำนวน 3 ชุด  
 ให้นักเรียนคัดเลือกและฝึกซ้อมการแสดงที่จะนำไปเผยแพร่

<u>จำนวนคน</u>	นักเรียนทั้งชั้นเรียน	จำนวน 20 คน
	ผู้แสดงชุดที่ 1	5 คน
	ผู้แสดงชุดที่ 2	5 คน
	ผู้แสดงชุดที่ 3	5 คน
	พิธีกร	1 คน
	ผู้ชมการแสดง	4 คน
<u>อุปกรณ์</u>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. บัตรข้อมูลประจำตัวบอกบทบาทหน้าที่ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน</li> <li>2. ไม้โครโฟน</li> <li>3. งบประมาณ</li> </ol>	

ขั้นตอนการแสดง

1. นักเรียนรับบัตรข้อมูลชี้แจงบทบาท
2. ผู้แสดงแต่ละชุดคัดเลือกการละเล่นและเตรียมการแสดง
3. พิธีกรประกาศ
4. การแสดงการละเล่นของเด็ก

### บัตรข้อมูล

#### หน้าที่ของพิธีกร

1. ประกาศวัตถุประสงค์ของการแสดง
2. รายชื่อการแสดงการเล่นของเด็กทั้ง 3 ชุด
3. แนะนำผู้บรรยายการแสดงแต่ละชุด

### บัตรข้อมูล

#### หน้าที่ของผู้บรรยาย

1. แนะนำสมาชิก (ผู้แสดง)
2. บรรยายถึงการการเล่นของเด็กที่นำมาแสดง

### บัตรข้อมูล

#### หน้าที่ของผู้แสดงแต่ละชุด

1. คัดเลือกผู้บรรยาย
2. ร่วมกันคัดเลือกการเล่นของเด็กที่จะแสดง
3. เขียนคำบรรยายการเล่นของเด็กที่จะแสดง

บัตรข้อมูล

หน้าที่ของผู้ชมการแสดง

1. พิจารณาการแสดงการเล่นของเด็กแต่ละชุด  
เพื่อให้คำแนะนำ ดิชม
2. สังเกตการใช้ภาษา และลักษณะการเล่นของเด็ก
3. บันทึกการแสดงลงในบัตรบันทึกข้อมูล

แผนการสอนแบบนวัตกรรมการ

(การแสดงกลางแปลง)

แผนการสอนที่ 2

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่องบทกลอนสำหรับเด็ก (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องบทกลอนสำหรับเด็ก
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของบทกลอนสำหรับเด็ก

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาวน์ปัญญา ข้อเท็จจริง

จุดประสงค์นำทาง เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกที่มาและลักษณะของบทกลอนสำหรับเด็กได้
2. อธิบายความสำคัญและคุณค่าของบทกลอนสำหรับเด็กได้

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่องบทกลอนสำหรับเด็ก

สื่อการสอน

1. แอบบันทีกเสียงเพลงกล่อมเด็ก
2. เอกสาร ความรู้เกี่ยวกับบทกลอนสำหรับเด็ก
3. ตุ๊กตาขนาดเท่าเด็กอ่อน

## การสอนและกิจกรรม

### ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนฟังเพลงเพลงกล่อมเด็ก
2. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็ก

### ขั้นสอน

1. เตรียมการ
  - 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม
  - 1.2 แจกเอกสารประกอบการสอนเรื่องบทกลอนสำหรับเด็ก
  - 1.3 ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงกลางแปลง
  - 1.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนกันทำตามบทบาทที่ได้รับ
2. การแสดง

ให้นักเรียนแสดงบทบาทจากเรื่องที่ได้รับที่ละกลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 แสดงเกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็ก
- กลุ่มที่ 2 แสดงเกี่ยวกับเพลงปลอบเด็ก
- กลุ่มที่ 3 แสดงเกี่ยวกับเพลงประกอบการเล่นของเด็ก
- กลุ่มที่ 4 รายงานเกี่ยวกับบทกลอนสำหรับเด็กในปัจจุบัน

3. อภิปรายและสรุปผล

ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทกลอนสำหรับเด็ก

ให้นักเรียนแสดง การแสดงพร้อมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงแก้ไข

### การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดง
2. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. สังเกตจากการสนทนาซักถามและแสดงความคิดเห็นในระหว่างการเรียนการสอน

แผนการสอนแบบนาคการ

(การทนายปริศนาคำทาย)

แผนการสอนที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่อง ปริศนาคำทาย (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องปริศนาคำทาย
2. นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของปริศนาคำทาย

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาวน์ปัญญา เจตคติ

จุดประสงค์นำทาง เมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายและยกตัวอย่างปริศนาคำทายได้
2. บอกคุณค่าของปริศนาคำทายได้

ประสบการณ์เดิม นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคติชาวบ้าน เรื่องการละเล่นของเด็กมาแล้ว

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่อง ปริศนาคำทาย

- ลักษณะของปริศนาคำทายภาคต่าง ๆ
- ความหมายของปริศนาคำทาย

สื่อการสอน

1. แถบประโยคปริศนาคำทาย
2. เทปบันทึกเสียงปริศนาคำทายภาคต่าง ๆ
3. หนังสือปริศนาคำทาย
4. แถบกระดาษเปล่า กระดาษคำตอบ พร้อมสีเมจิก
5. เอกสารประกอบการสอนเรื่องปริศนาคำทาย

## การสอนและกิจกรรม

### ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียง ปรินาคำทาย
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับปรินาคำทายที่ได้ฟัง และให้นักเรียนดูหนังสือปรินาคำทายที่ครูนำมา

### ขั้นสอน

1. เตรียมการ
  - 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มย่อย
  - 1.2 ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการทายปรินาคำทาย
  - 1.3 แจกเอกสารประกอบการสอนเรื่อง ปรินาคำทาย
  - 1.4 ให้นักเรียนเลือกปรินาคำทายจากเอกสารที่กำหนดให้ กลุ่มละ 6 ปรินาเขียนลงในแถบกระดาษและคิดทำไว้ทายเพื่อน

2. การแสดง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงท่าทางของปรินาคำทาย โดยแสดงเป็นกลุ่มหรือทีละคู่ โดยจะมีคนถามว่าอะไรเอ่ย 1 คน ผลัดกันทีละกลุ่ม ตัวแทนกลุ่มเขียนคำตอบใส่แถบกระดาษมาติดที่กระดานตามที่กำหนดให้ กลุ่มที่แสดงติดแถบคำทายเมื่อกลุ่มอื่นติดแถบกระดาษคำตอบแล้ว

3. การอภิปรายและสรุปผล

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายการแสดง ความเห็นเกี่ยวกับปรินาคำทายจากการแสดงของนักเรียน และสรุปเกี่ยวกับที่มาและการใช้คำขึ้นต้นทายปรินาคำทายและคุณค่าของปรินาคำทาย

### การประเมินผล

1. สังเกตจากการวางแผนร่วมกัน
2. สังเกตจากการแสดงท่าทางทายปรินาคำทาย
3. สังเกตจากการสนทนาซักถามแสดงความคิดเห็นระหว่างการเรียนรู้การสอน

แผนการสอนแบบนันทนาการ

(การทำยปริศนาท่าทาง)

แผนการสอนที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. นักเรียนมีความรู้และเข้าใจสามารถอธิบายความหมายของสำนวนสุภาษิตและคำพังเพยได้
2. นักเรียนใช้สำนวนสุภาษิต และคำพังเพยได้ถูกต้อง

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาวน์ปัญญา ข้อเท็จจริง

จุดประสงค์นำทาง เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. นักเรียนบอกที่มาของสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยได้
2. ยกตัวอย่างสำนวนสุภาษิตและคำพังเพยได้
3. บอกความหมายของสำนวน สุภาษิต และใช้คำพังเพยได้ถูกต้อง

ประสบการณ์เดิม นักเรียนมีความรู้เรื่องสำนวน สุภาษิต คำพังเพย และคติชาวบ้านมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่องสำนวนสุภาษิต คำพังเพย

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการสอนเรื่องสำนวน สุภาษิต และคำพังเพย
2. แอ็บบันทึกเสียงเพลง "พังเพย"
3. บัตรบทบาท
4. แอ็บประวัติ 5 ชุด กระดาษคำตอบ แผ่นตารางคะแนน
5. รูปภาพสำนวน สุภาษิต และคำพังเพย
6. บัตรคำ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย พร้อมทั้งความหมาย

## การสอนและกิจกรรม

### ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลง "ฟังเพย"
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเพลงที่ฟังแล้วโยงเข้าสู่เรื่องสำนวน สุภาษิต

และคำพังเพย

### ขั้นสอน

#### 1. เตรียมการ

- 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คัดเลือกคณะกรรมการและผู้ดำเนินรายการ

จำนวน 2 คน

- 1.2 ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการทายปริศนาท่าทาง

- 1.3 แจกเอกสารประกอบการสอนเรื่องสำนวน สุภาษิต คำพังเพย และให้นักเรียน

แต่ละกลุ่มเลือกสำนวนจากเอกสารต่าง ๆ กลุ่มละ 10 สำนวน แล้วช่วยกันคิดท่าทางไว้ทายเพื่อน

#### 2. การแสดง

ให้นักเรียนออกมาแสดงท่าทางปริศนาตามสำนวน สุภาษิต และคำพังเพย ที่เลือกไว้ทีละกลุ่ม กลุ่มที่แสดงจะต้องเขียนแถบประโยคปริศนาคำทาย สำนวนสุภาษิต และคำพังเพยไว้ เมื่อกลุ่มที่แสดง แสดงเสร็จกลุ่มที่ไม่ได้แสดง เขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบและนำส่งผู้ดำเนินรายการ ผู้ดำเนินรายการจะอ่านคำตอบของทุกกลุ่ม แล้วให้กลุ่มที่แสดงติดแถบสำนวน สุภาษิต คำพังเพยที่แสดงพร้อมทั้งอธิบายความหมาย ผู้ดำเนินรายการให้คะแนนกลุ่มที่ตอบถูก 1 คะแนน ตอบผิดไม่ได้คะแนน ให้ทุกกลุ่มได้ออกมาแสดงผลัดเปลี่ยนกันโดยผู้ดำเนินรายการจะเป็นผู้จับฉลากหมายเลขกลุ่มที่จะออกมาแสดงก่อนและหลัง เพื่อแสดงได้ครบทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มละ 3 ครั้ง ก็ตัดสินรวมคะแนนแต่ละกลุ่ม

### 3. การอภิปรายและสรุปผล

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสำนวน สุภาษิต และคำพังเพย จากการแสดง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพร้อมทั้ง เสนอแนะข้อแก้ไขสำหรับครั้งต่อไป สรุปความหมายของสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยที่สำคัญ ๆ และนิยมใช้กันทั่วไปอีกครั้ง การสรุป ใช้ภาพสำนวนสุภาษิตประกอบ

#### การประเมินผล

1. สังเกตจากการวางแผนงานร่วมกัน
2. สังเกตจากการแสดงทนายปริศนาท่าทาง
3. สังเกตจากการสนทนาซักถามและแสดงความคิดเห็นในระหว่างการเรียนการสอน

แผนการสอนแบบนวัตการ

(การแสดงกลางแปลง)

แผนการสอนที่ 5

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง เพลงชาวน้ำ (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง เพลงชาวน้ำ
2. ให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของ เพลงชาวน้ำ

ชนิดของสมรรถภาพ ข้อเท็จจริง เจตคติ

จุดประสงค์นำทาง เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของ เพลงชาวน้ำได้
2. วิเคราะห์คุณค่าและประโยชน์ของ เพลงชาวน้ำได้
3. ร้อง เพลงชาวน้ำได้อย่างน้อย 1 เพลง

ประสบการณ์เดิม นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับ เพลงไทยมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง เพลงชาวน้ำ

- เพลงชาวน้ำภาคกลาง
- เพลงชาวน้ำภาคเหนือ
- เพลงชาวน้ำภาคอีสาน
- เพลงชาวน้ำภาคใต้

สื่อการสอน

1. วีดิทัศน์ เรื่อง เพลงชาวน้ำ
2. แอปบันทึกเสียง เพลงชาวน้ำ
3. เอกสารและหนังสือ เกี่ยวกับ เพลงชาวน้ำ
4. รูปภาพศิลปินพื้นบ้าน ชินกร ไกรลาศ ขวัญจิต ศรีประจันต์ บุญผา สายชล.

## การสอนและกิจกรรม

### แผนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่อง เพลงชาบ้าน

#### ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนดู วิดีทัศน์ เพลงชาบ้าน
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเพลงชาบ้าน

#### ขั้นสอน

1. เตรียมการ
  - 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม
  - 1.2 ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงกลางแปลง
  - 1.3 ครูให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียง เพลงชาบ้าน
  - 1.4 แจกเอกสารประกอบ เพลงชาบ้าน
  - 1.5 ให้นักเรียนเลือกเพลงชาบ้านกลุ่มละ 1 เพลงเพื่อเตรียมการแสดง

2. การแสดง

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงเพลงชาบ้าน กลุ่มละ 1 เพลงทีละกลุ่ม โดยกลุ่มที่ชมต้องสังเกตการแสดงเรื่องเนื้อหาของเพลง การแสดง ท่าทางประกอบ

3. อภิปรายและสรุปผล

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลงชาบ้านจากการแสดงของนักเรียนเรื่องเกี่ยวกับที่มา คุณค่า ประโยชน์ของเพลงชาบ้านและร่วมกันร้องเพลงชาบ้านตามแถบบันทึกเสียงและ เอกสารที่ครูแจกให้

#### การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงกลางแปลง
2. การร้องเพลงชาบ้าน
3. สังเกตจากการอภิปรายซักถาม

แผนการสอนแบบนาถการ

(การแสดงกลางแปลง)

แผนการสอนที่ 6

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง นิทานชาวบ้าน (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องนิทานชาวบ้าน
2. เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของนิทานชาวบ้าน

ชนิดของสมรรถภาพ

ข้อเท็จจริง เจตคติ

จุดประสงค์นำทาง เมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกที่มาและลักษณะของนิทานชาวบ้านได้
2. อธิบายความสัมพันธ์ของนิทานชาวบ้านกับท้องถิ่นได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับนิทานมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง นิทานชาวบ้าน

สื่อการสอน

1. แสตมป์ทึบเสียงนิทาน
2. บัตรคำ
3. เอกสารความรู้เกี่ยวกับนิทานชาวบ้าน
4. รูปภาพสถานที่ ที่เกี่ยวกับนิทานชาวบ้าน

## การสอนและกิจกรรม

### ขั้นนำ

1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงชื่อสถานที่ต่าง ๆ และชื่อคน
2. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับนิทาน
3. ให้นักเรียนฟังนิทานชาวบ้านจากแถบพื้นที่เสี่ยง

### ขั้นสอน

#### 1. เตรียมการ

- 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม
- 1.2 แจกเอกสารประกอบการสอนเรื่องนิทานชาวบ้าน
- 1.3 ครูอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงกลางแปลง
- 1.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนกัน ทำตามบัตรบทบาทที่ได้รับ

#### 2. การแสดง

ให้นักเรียนแสดงบทบาทจากเรื่องที่แต่ละกลุ่มได้รับ คือมีผู้เล่านิทานและผู้แสดงบทบาทตามนิทาน กลุ่มหนึ่งแสดงกลุ่มอื่น ๆ คอยสังเกตการณ์ พร้อมทั้งจดบันทึกส่วนที่สนใจหรือข้อบกพร่องไว้ ทั้งในด้านเนื้อเรื่องและบทบาทการแสดงไว้เป็นหัวข้อการอภิปรายต่อไป

#### 3. อภิปรายและสรุปผล

ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานชาวบ้านที่นักเรียนแสดง การแสดงพร้อมทั้งข้อเสนอแนะแก้ไขต่อไป

### การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดง
2. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
3. สังเกตจากการสนทนาซักถามและแสดงความคิดเห็นในระหว่างการเรียนรู้การสอน

แผนการสอนแบบนาฏการ  
(โดยใช้สถานการณ์จำลอง)  
แผนการสอนที่ 7

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง ความเชื่อโชคลางและคำให้พร (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อโชคลาง
2. ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อโชคลางต่าง ๆ ได้
3. นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของความเชื่อโชคลางและคำให้พร

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาวน์ปัญญา บ่อเท็จจริง

จุดประสงค์นำทาง เมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกที่มาและสาเหตุความเชื่อโชคลางได้
2. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อโชคลางได้
3. บอกประโยชน์และความสำคัญของคำให้พรได้

ประสบการณ์เดิม นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับนิทานชาวบ้านมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่องความเชื่อโชคลางและคำให้พร

สื่อการสอน

1. สถานการณ์จำลองที่ 2
2. เอกสารความรู้เกี่ยวกับความเชื่อโชคลางและคำให้พร

การสอนและกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนฟังเทปบันทึกเสียงเพลง ผันประหลาด
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความผันจากเพลงที่ได้ฟังและความผันต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยรู้มา

## ขั้นตอน

### ใช้สถานการณ์จำลองที่ 2

#### 1. เตรียมการ

- 1.1 ครูอธิบายวิธีการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์จำลอง
- 1.2 ครูเสนอรายละเอียดของสถานการณ์จำลองและแบ่งบทบาทหน้าที่ ให้

นักเรียนโดยให้บัตรข้อมูล

#### 2. การแสดง

- 2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์จำลอง
- 2.2 นักเรียนปรึกษาและวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการแสดง
- 2.3 นักเรียนแบ่งบทบาทกำหนดตัวแสดงและซักซ้อมการแสดง
- 2.4 นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง
- 2.5 นักเรียนบันทึกการแสดงลงในบันทึก

#### 3. อภิปรายและสรุปผล

ให้ผู้ชมการแสดงและผู้แสดงร่วมกันอภิปราย สรุปการแสดง และการเรียนรู้จากการแสดง โดยครูเป็นผู้สอนเสริมและสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียนอีกครั้ง

#### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการแสดง
2. ประเมินผลจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
3. ประเมินผลจากการอภิปรายและตอบคำถาม

## สถานการณ์จำลองที่ 2

### จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ให้นักเรียนอธิบายถึงความเชื่อโชคลางและการให้พรได้

### เรื่องย่อ

แอนนาเป็นเพื่อนชาวอังกฤษที่มาพักอยู่กับนักเรียน เมื่อนักเรียนต้องเดินทางกลับบ้านที่ต่างจังหวัด เพื่อร่วมงานแต่งงานของพี่สาวนั้นได้พาแอนนากลับไปด้วย แอนนาได้เห็นพิธีแต่งงานเกิดความสงสัยจึงพยายามซักถามนักเรียนเกี่ยวกับพิธีต่าง ๆ เช่น ฤกษ์ยาม การกราบไหว้ผู้ใหญ่ การให้ศีลให้พร และการบูชาก่อนมีก้อนหินวางไว้ในห้องนอน และในวันแต่งงานนั้นได้มีพระที่บ้านนักเรียนเคารพนับถือมากมาที่บ้าน พี่ชายของนักเรียนจึงขอให้ท่านตั้งชื่อให้ลูกสาวคนใหม่พร้อมทั้งขอให้ตรวจดวงชะตาให้ด้วย และที่บริเวณใกล้เคียงกับบ้านนักเรียนนั้นมีสวนสมุนไพร ปลูกสมุนไพรชนิดต่าง ๆ แอนนาสนใจมากจึงให้นักเรียนพาไปหาเจ้าของสวนเพื่ออยากรู้เกี่ยวกับสมุนไพร และยากกลางบ้าน ให้นักเรียนได้แสดงเกี่ยวกับการอธิบายให้แอนนาได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่สงสัย

จำนวนคน	นักเรียนทั้งชั้น	20	คน	
	ผู้แสดงชุดที่ 1	จำนวน	6	คน
	ผู้แสดงชุดที่ 2	จำนวน	6	คน
	พิธีกร		1	คน
	ผู้ชมการแสดง		7	คน

### อุปกรณ์

1. ใบบันทึก
2. บัตรข้อมูลสอบถามหน้าที่ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
3. กระดาษจดบันทึก

ขั้นตอนการแสดง

1. ผู้แสดงรับบัตรข้อมูลชี้แจงบทบาท
2. ผู้แสดงอ่านสถานการณ์จำลองที่ 2 และประชุมปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาและกำหนดบทบาท

ผู้แสดง

3. ให้กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ออกมาแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้

บัตรข้อมูลหน้าที่ของผู้บรรยาย

1. แนะนำสมาชิก (ผู้แสดง)
2. บรรยายถึงการแสดง

บัตรข้อมูลหน้าที่ของผู้แสดงแต่ละกลุ่ม

1. คัดเลือกผู้แสดง เป็นแอนนาและนักเรียน
2. ร่วมกันปรึกษาเกี่ยวกับการแสดง
3. ร่วมกันหาคำอธิบายให้แอนนาเข้าใจ

## บัตรข้อมูล

### หน้าที่ของผู้ชมการแสดง

1. พิจารณาการแสดงของแต่ละกลุ่มเพื่อให้คำแนะนำติชม
2. สังเกตการให้เหตุผลเกี่ยวกับความเชื่อโชคลางและคำให้พร
3. บันทึกการแสดงลงในบัตรบันทึกข้อมูล

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของ

หน่วยศึกษานิเทศก์

แผนการสอนที่ 1

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่อง การละเล่นของเด็ก (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการละเล่นของเด็ก
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นของเด็ก

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาว์ปัญญา เจตคติ

จุดประสงค์นำทาง เมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะการละเล่นของเด็กในด้านท่าทางและภาษาที่ใช้ได้
2. บอกประโยชน์และคุณค่าของการละเล่นของเด็กได้
3. อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการละเล่นของเด็กได้

ประสบการณ์เดิม

1. นักเรียนมีความรู้เรื่องภาษากับวัฒนธรรมมาแล้ว
2. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความหมายและประเภทของคติชาวบ้าน

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมด้านคติชาวบ้าน เรื่องการละเล่นของเด็ก

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียงการละเล่นของเด็ก
2. รูปภาพเกี่ยวกับการละเล่นของเด็ก
3. เอกสารความรู้เกี่ยวกับการละเล่นของเด็ก

กิจกรรมการเรียน

1. เปิดแถบบันทึกเสียงการละเล่นของเด็ก "งูกินหาง" ให้นักเรียนฟังไม่ต้องจบและสนทนากับนักเรียนถึงสิ่งที่ได้ฟัง และให้นักเรียนร่วมกันร้องต่อจากแถบบันทึกเสียง

2. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบว่าเมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนจะอธิบายถึงการละเล่นของเด็ก คุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นของเด็กได้
3. ให้นักเรียนดูภาพการละเล่นของเด็ก แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อการละเล่นและวิธีเล่น และให้นักเรียนช่วยกันบอกการละเล่นของเด็กที่จำได้นอกจากภาพที่ครูนำมาให้ดู
4. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่มย่อย ศึกษาการละเล่นของเด็กจากหนังสือเรียน และแหล่งค้นคว้าจากห้องสมุด และมารายงานหน้าชั้นเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้
  - กลุ่มที่ 1 การละเล่นของเด็กที่มีเพลงประกอบ
  - กลุ่มที่ 2 การละเล่นของเด็กที่ไม่มีเพลงประกอบ
  - กลุ่มที่ 3 อภิปรายถึงการละเล่นของเด็กในปัจจุบันและอนาคต
  - กลุ่มที่ 4 อภิปรายถึงคุณค่าและประโยชน์ของการละเล่นของเด็ก
5. ครูอธิบายและซักถามเกี่ยวกับการรายงานหน้าชั้นเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งให้คำติชมและแนะนำเพิ่มเติม

#### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากความสนใจของนักเรียน
2. ประเมินผลจากการรายงานหน้าชั้นเรียนและการซักถามนักเรียน

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของ

หน่วยศึกษานิเทศก์

แผนการสอนที่ 2

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง บทกลอนสำหรับเด็ก (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องบทกลอนสำหรับเด็ก
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของบทกลอนสำหรับเด็ก

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาวน์ปัญญา ข้อเท็จจริง

จุดประสงค์นำทาง เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกที่มาและลักษณะของบทกลอนสำหรับเด็กได้
2. อธิบายถึงความสำคัญและคุณค่าของบทกลอนสำหรับเด็กได้

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่องบทกลอนสำหรับเด็ก

สื่อการสอน

1. แอ็บบันทึกเสียงเพลงกล่อมเด็ก
2. แผนภูมิเพลงกล่อมเด็กภาคต่าง ๆ และเพลงประกอบการเล่น
3. เอกสารความรู้เกี่ยวกับบทกลอนสำหรับเด็ก

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนฟังเพลงกล่อมเด็กจากแอ็บบันทึกเสียง และสนทนาซักถามเกี่ยวกับเพลงที่ได้ฟัง และแจ้งให้นักเรียนทราบว่าเพลงกล่อมเด็กเป็นคติชาวบ้านประเภทที่ใช้ถ้อยคำ เป็นสิ่งที่ดำรงวัฒนธรรมไทยไว้ เมื่อนักเรียนได้เรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนจะบอกลักษณะ ประเภท และคุณค่าของบทกลอนสำหรับเด็กได้

2. ครูทบทวนเรื่องความสัมพันธ์ของภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องการเล่นของเด็ก พร้อม  
ทั้งให้นักเรียนดูแผนภูมิบทกลอนสำหรับเด็กที่แบ่งเป็นเพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก และเพลง  
ประกอบการเล่นของเด็ก

3. ครูแจกเอกสารเกี่ยวกับบทกลอนสำหรับเด็กให้นักเรียนศึกษาและรายงานหน้าชั้น  
อภิปรายเกี่ยวกับบทกลอนสำหรับเด็กในปัจจุบันและในอดีตว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

4. ให้นักเรียนออกมาอภิปรายหน้าชั้นโดยมีผู้ดำเนินการอภิปราย 1 คน และผู้ร่วม  
อภิปราย 4 คน

5. ครูติชมและอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอภิปรายของนักเรียน และนักเรียนในชั้น  
ช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทกลอนสำหรับเด็ก

6. ให้นักเรียนรายงานบทกลอนสำหรับเด็กเป็นรายงานส่ง

#### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการร่วมกิจกรรม
2. ประเมินผลจากการทำรายงานของนักเรียน

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของ

หน่วยศึกษานิเทศก์

แผนการสอนที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องปริศนาคำทาย (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง ปริศนาคำทาย
2. เพื่อให้ นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของปริศนาคำทาย

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาว์ปัญญา เจตคติ

จุดประสงค์นำทาง เมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายและยกตัวอย่างปริศนาคำทายได้
2. บอกคุณค่าของปริศนาคำทายได้

ประสบการณ์เดิม นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคติชาวบ้าน เรื่องการเล่นของเด็กมาแล้ว

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้าน เรื่องปริศนาคำทาย

- ลักษณะของปริศนาคำทายภาคต่าง ๆ
- ความหมายและประโยชน์ของปริศนาคำทาย

สื่อการสอน

1. แถบประวัติปริศนาคำทาย
2. เทปบันทึกเสียงปริศนาคำทายภาคต่าง ๆ
3. กระดาษคำตอบ และกระดาษเขียนปริศนาคำทาย
4. สี่เมจิก 4 สี

### กิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนดูแถบประโยคปริศนาคำทาย และตอบว่าคืออะไร ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับปริศนาคำทายที่นักเรียนเคยได้ยินมา ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าเมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนจะอธิบายถึงลักษณะ ความหมาย และคุณค่าของปริศนาคำทายได้
2. ให้นักเรียนฟังเทปปริศนาคำทายของภาคต่าง ๆ ช่วยกันมอกลักษณะของปริศนาคำทายภาคต่าง ๆ และให้นักเรียนศึกษาปริศนาคำทายจากเอกสารที่กำหนดให้ภายในเวลา 15 นาที
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่มย่อย ผลัดกันทายปริศนาคำทายกลุ่มละ 5 ปริศนา กลุ่มใดทายได้มากที่สุดกลุ่มนั้นจะได้รับรางวัล โดยกลุ่มที่ทายจะเขียนปริศนาคำทายไว้ในแถบประโยคพร้อมทั้งคำเฉลย ส่งตัวแทนออกมาทายปริศนา กลุ่มอื่นที่ตอบจะเขียนคำตอบในกระดาษคำตอบแล้วส่งให้กรรมการตรวจ โดยกลุ่มที่เป็นผู้ทายจะติดปริศนาและคำเฉลยบนกระดาน กรรมการจะให้คะแนนกลุ่มที่ตอบถูก 1 คะแนน ตอบผิด 0 คะแนน เมื่อทายปริศนาครบทุกกลุ่มแล้วสรุปให้คะแนนผู้ชนะ
4. ครูและนักเรียนพิจารณาปริศนาคำทาย และคำเฉลยบนกระดานโดยช่วยกันสรุปลักษณะของปริศนาคำทาย และประเภทของปริศนาคำทาย ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าของปริศนาคำทาย
5. ให้นักเรียนรวบรวมปริศนาคำทายที่มีคำเฉลยเกี่ยวกับพืช ปรัชญาการอนุรักษ์ธรรมชาติ ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สัตว์ เป็นรายงานส่ง

### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการทำกิจกรรมกลุ่มและความสนใจของนักเรียน
2. ประเมินผลจากรายงานการรวบรวมปริศนาคำทาย

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอน

ของหน่วยศึกษานิเทศก์

แผนการสอนที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. นักเรียนมีความรู้และเข้าใจ สามารถอธิบายความหมายของสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยได้
2. นักเรียนใช้สำนวน สุภาษิต และคำพังเพยได้ถูกต้อง

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาวน์ปัญญา ข้อเท็จจริง

จุดประสงค์นำทาง เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกที่มาของสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยได้
2. ยกตัวอย่างสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยได้
3. บอกความหมายของสำนวน สุภาษิต และใช้คำพังเพยได้ถูกต้อง

ประสบการณ์เดิม นักเรียนมีความรู้เรื่อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย และคติชาวบ้านมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่องสำนวนสุภาษิต

สื่อการสอน

1. แอ็บบันทึกเสียงเพลง "พังเพย"
2. รูปภาพสำนวน สุภาษิต และคำพังเพย
3. บัตรคำสำนวน สุภาษิต คำพังเพย พร้อมทั้งความหมาย
4. กระดาษคำตอบ สีเมจิก
5. แผ่นตารางคะแนน

### กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนดูภาพสำนวน สุภาษิต และคำพังเพย แล้วตอบว่าตรงกับสำนวนสุภาษิต คำพังเพยใด แล้วครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับที่มาของสำนวน สุภาษิต และคำพังเพย พร้อมทั้งบอกว่าเมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว ต้องอธิบายความหมายและสามารถใช้สำนวน สุภาษิต คำพังเพยได้
2. ครูทบทวนเรื่องประเภทของคติชาวบ้านและสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ว่าเป็นคติชาวบ้านประเภทหนึ่ง ครูให้นักเรียนบอกสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ที่นักเรียนรู้จักโดยครูเขียนสำนวน สุภาษิต คำพังเพยที่นักเรียนบอกบนกระดานแล้วให้นักเรียนดูลักษณะของสำนวน สุภาษิต คำพังเพย ว่ามีลักษณะเป็นคำพูดที่คล้องจองกัน ความสั้นยาวตั้งแต่แค่ 3 คำจนถึง 12 คำ ให้นักเรียนศึกษา สำนวน สุภาษิต คำพังเพยจากบทเรียน
3. แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่มย่อย แบ่งกันทายสำนวน สุภาษิต คำพังเพย โดยครูแจกแถบประโยค กระจายคำตอบ และสีเมจิก กลุ่มละ 1 ชุด และให้นักเรียนดูแผ่นภาพจากครู ครูอธิบายความหมายจากภาพเป็นสำนวนก็คำ ให้นักเรียนเขียนคำตอบในกระดาษคำตอบ มาส่งครู ติดแถบประโยคคำตอบบนกระดาน กลุ่มใดตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดไม่ได้คะแนน ครูถามโดยใช้นภาพประมาณ 5 ข้อ ต่อมาครูติดแถบสำนวน สุภาษิต คำพังเพยบนกระดานและให้นักเรียนเขียนอธิบายความหมายในกระดาษคำตอบนำมาส่ง ครูเฉลยคำตอบและตัดสินให้คะแนนเมื่อครบ 5 ข้อ ตัดสินกลุ่มและมอบรางวัล
4. ครูอธิบายความหมาย สำนวน สุภาษิต และคำพังเพย โดยใช้แถบประโยคที่เฉลยการทายภาพในการแข่งขัน และให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างการใช้สำนวน สุภาษิต คำพังเพยที่พบมากในปัจจุบัน และให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลง "พังเพย"
5. ให้นักเรียนรวบรวม สำนวน สุภาษิต และคำพังเพยเป็นรายงานส่ง

### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการร่วมกิจกรรม
2. ประเมินผลจากการทำรายงานของนักเรียน

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของ

หน่วยศึกษานิเทศก์

แผนการสอนที่ 5

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง เพลงชาวม้าน (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพลงชาวม้าน
2. ให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของเพลงชาวม้าน

ชนิดของสมรรถภาพ ข้อเท็จจริง เจตคติ

จุดประสงค์นำทาง เมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของเพลงชาวม้านได้
2. วิเคราะห์คุณค่าและประโยชน์ของเพลงชาวม้านได้
3. สามารถร้องเพลงชาวม้านได้อย่างน้อย 1 เพลง

ประสบการณ์เดิม นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเพลงไทยม้านางแล้ว

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง เพลงชาวม้าน

- เพลงชาวม้านภาคกลาง
- เพลงชาวม้านภาคเหนือ
- เพลงชาวม้านภาคอีสาน
- เพลงชาวม้านภาคใต้

สื่อการสอน

1. วี.ดี.ทัศน์ เรื่องเพลงชาวม้าน
2. แถบบันทึกเสียงเพลงชาวม้าน
3. เอกสารและหนังสือเกี่ยวกับเพลงชาวม้าน
4. รูปภาพศิลปินพื้นบ้าน ชินกร ไกรลาศ ขวัญจิต ศรีประจันต์ บุปผา สายชล

หวังเต๊ะ

### กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูสร้างความสนใจโดยให้นักเรียนดูภาพศิลปินพื้นบ้าน และสนทนา ชักถามนักเรียน ว่ารู้จักไหมว่าเป็นใครมีความสามารถอย่างไร จากนั้นครูบอกนักเรียนว่า เพลงชาวมบ้านเป็นสิ่งที่ช่วยดำรงวัฒนธรรมไทยไว้ เมื่อนักเรียนได้เรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนจะบอกคุณค่า ลักษณะของเพลงชาวมบ้านได้
2. ครูให้นักเรียนฟังเพลงชาวมบ้านจากแถบบันทึกเสียง และหัดร้องตาม โดยครูแจกเนื้อเพลงตามแถบบันทึกเสียงให้ ครูอธิบายถึงที่มาของเพลงชาวมบ้าน และสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของชนบทและในเมืองหลวง
3. ให้นักเรียนศึกษาเพลงชาวมบ้านจาก วิ.ดี.ทัศน์ เป็นเพลงชาวมบ้านภาคกลาง คือเพลง พรบไก่ และเพลงสงพาง ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นครูชักถามนักเรียนว่ามีเพลงชาวมบ้านภาคใดอีกบ้างที่นักเรียนได้เคยฟังมา
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม ให้นักเรียนศึกษาเอกสารและหนังสือรายงานหน้าชั้นกลุ่มละ 1 เรื่องคือ
  - เพลงชาวมบ้านภาคเหนือ
  - เพลงชาวม บ้านภาคกลาง
  - เพลงชาวม บ้านภาคอีสาน
  - เพลงชาวม บ้านภาคใต้
5. ครูติชมและอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรายงานของนักเรียน และให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่เรียนอีกครั้งหนึ่ง
6. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัดและกิจกรรม
2. สังเกตจากความสนใจของนักเรียน

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของ  
หน่วยศึกษานิเทศก์  
 แผนการสอนที่ 6

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง นิทานชาวบ้าน (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องนิทานชาวบ้าน
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของนิทานชาวบ้าน

ชนิดของสมรรถภาพ

ข้อเท็จจริง เจตคติ

จุดประสงค์นำทาง เมื่อเรียนบทเรียนนี้จบแล้วนักเรียนสามารถ

1. บอกที่มาและลักษณะของนิทานชาวบ้านได้
2. อธิบายความสัมพันธ์ของนิทานชาวบ้านกับท้องถิ่นได้

ประสบการณ์เดิม

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับนิทานชาวบ้านมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง นิทานชาวบ้าน

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียงนิทาน
2. บัตรคำ
3. เอกสารความรู้เกี่ยวกับนิทานชาวบ้าน
4. รูปสถานที่ที่เกี่ยวกับนิทานชาวบ้าน

### กิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลงพื้นประหลาด ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลงที่ฟังเกี่ยวกับความฝัน และเกี่ยวกับความฝันต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยได้ยินมา พร้อมทั้งยกตัวอย่างความฝันของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชจากเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

2. ให้นักเรียนดูหนังสือคำทำนายฝัน และแจ้งให้นักเรียนทราบว่าเมื่อจบบทเรียนแล้วนักเรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อโชคลาง และคำให้พรได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

3. ครูทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับนิทานชาวบ้าน เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องแม่ม่ายนางเรือ

4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มย่อยศึกษาเอกสารประกอบการสอนเรื่องความเชื่อโชคลาง และคำให้พร ให้แต่ละกลุ่มศึกษากลุ่มละ 20 นาที แล้วออกมารายงานให้เพื่อน ๆ ฟังเกี่ยวกับ

- กลุ่มที่ 1 ความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน
- กลุ่มที่ 2 ความเชื่อเกี่ยวกับยากลางบ้าน
- กลุ่มที่ 3 การให้พร
- กลุ่มที่ 4 ความเชื่อโชคลางของคนในปัจจุบัน

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความเชื่อโชคลางและคำให้พร และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการทำกิจกรรมกลุ่มและการซักถามของนักเรียน
2. ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัด

แผนการสอนตามคู่มือแนวการสอนของ

หน่วยศึกษานิเทศก์

แผนการสอนที่ 7

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่อง ความเชื่อ โขคลง และคำให้พร (2 คาบเรียน)

จุดประสงค์ปลายทาง

1. ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อโขคลง
2. นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อโขคลงต่าง ๆ ได้อย่างมี

เหตุผล

3. นักเรียนเห็นถึงคุณค่าของความเชื่อโขคลงและคำให้พรได้

ชนิดของสมรรถภาพ ทักษะเชาวน์ปัญญา ข้อเท็จจริง

จุดประสงค์นำทาง เมื่อนักเรียนเรียนบทเรียนนี้จบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกที่มาและสาเหตุของความเชื่อโขคลงได้
2. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อโขคลงได้
3. บอกประโยชน์และความสำคัญของคำให้พรได้

ประสบการณ์เดิม นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคติชาวบ้านเรื่องนิทานชาวบ้านมาบ้างแล้ว

เนื้อหาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับคติชาวบ้านเรื่องความเชื่อโขคลงและคำให้พร

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียงเพลงพื้นประหลาด
2. รูปภาพ การผูกดวง ภาพหมอดู หนังสือทำนายฝัน ตำรายาสมุนไพร
3. แถบประวัติ
4. เอกสารประกอบการสอนเรื่องความเชื่อโขคลง และคำให้พร

### กิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลงพื้นประหลาด ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลงที่ฟังเกี่ยวกับความฝัน และเกี่ยวกับความฝันต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยได้ยินมา พร้อมทั้งยกตัวอย่างความฝันของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชจากเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย

2. ให้นักเรียนดูหนังสือคำทำนายฝัน และแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เมื่อจบบทเรียนแล้วนักเรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อโชคลาง และคำทำนายได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

3. ครูทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับนิทานชาวบ้าน เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องแม่ย่านางเรือ

4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มย่อยศึกษาเอกสารประกอบการสอนเรื่องความเชื่อโชคลาง และคำทำนาย ให้แต่ละกลุ่มศึกษากลุ่มละ 20 นาที แล้วออกมารายงานให้เพื่อน ๆ ฟังเกี่ยวกับ

กลุ่มที่ 1 ความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน

กลุ่มที่ 2 ความเชื่อเกี่ยวกับยากกลางบ้าน

กลุ่มที่ 3 การทำนาย

กลุ่มที่ 4 ความเชื่อโชคลางของคนในปัจจุบัน

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความเชื่อโชคลางและคำทำนาย และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

### การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการทำกิจกรรมกลุ่มและการซักถามของนักเรียน
2. ประเมินผลจากการทำแบบฝึกหัด

## ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวพรรณมณี	ชื่อสกุล เพ็ชรคงชล
เกิดวันที่ 9 เดือน เมษายน	พุทธศักราช 2499
สถานที่เกิด	อำเภอพระนครศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 199/1 ถนนอิสราภาพ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม ถนนเพชรเกษม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มศ.5 โรงเรียนศึกษานารี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2521	กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2533	กศ.ม. (วิชาเอกการมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนวิชาภาษา กับวัฒนธรรม  
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบนฏการ และการสอน  
ตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์

บทคัดย่อ

ของ

พชรภรณ์ เพ็ญคงชล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ธันวาคม 2533

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเอง ระหว่างนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยการสอนแบบนฏการ กับการสอนตามคู่มือแนวการสอน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนจันทร์-ประดิษฐารามวิทยาลัย เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน นักเรียนในกลุ่มทดลองสอนโดยการสอนแบบนฏการ นักเรียน ในกลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ ใช้เวลาในการทดลอง 14 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เนื้อหาเดียวกัน โดยใช้แผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความเชื่อมั่นในตนเองของ ทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.

A COMPARISON OF ACHIEVEMENT AND SELF - CONFIDENCE IN THAI LANGUAGE AND  
CULTURE OF MATHAYOM SUKSA IV STUDENTS THROUGH DRAMATIZATION  
METHOD AND THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

PACHARAMON PEANKONGCHOL

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master  
of Education degree in Secondary Education  
at Srinakharinwirot University

December 1990

The purpose of this study was to study the academic achievement in Thai language and self - confidence of Mathayom Suksa IV students through dramatization method and the teacher's manual method.

The sample was 40 Mathayom Suksa IV students at Chanpraditharam-withyakom School, Amphor Phaseecharoen, Bangkok, during the first semester of academic year 1990. The sample was randomly divided into two groups ; 20 students in the experimental group and 20 students in the control group. The experimental group was taught by the dramatization method, and the control group was taught by the Teacher's manual method. Each group was taught by the same content for 14 periods (1 period = 50 minutes. The design of this study was the randomized Control group pretest - posttest design.

The achievement test in Thai language and the self - confidence test were used for data analysis. The t - test was used to analyze the data.

The results indicated that : the academic achievement of the students in the two groups were significantly different at the .01 level. The self - confidence of the students in the two groups were not significantly different.